

Informatie Pakket

—
Informatiegids voor begeleiders van
opvangstructuren

Introductie

Het verblijf in een opvangstructuur is altijd tijdelijk. Na de procedure internationale bescherming moeten de bewoners de opvang verlaten. Dit informatiepakket wil onze **bewoners informeren over hun toekomstmogelijkheden in België of elders**, zodat ze een **geïnformeerde beslissing** kunnen nemen.

Het informatiepakket bestaat uit twee luiken:

1. Toekomstperspectief

2. Pre-integratie

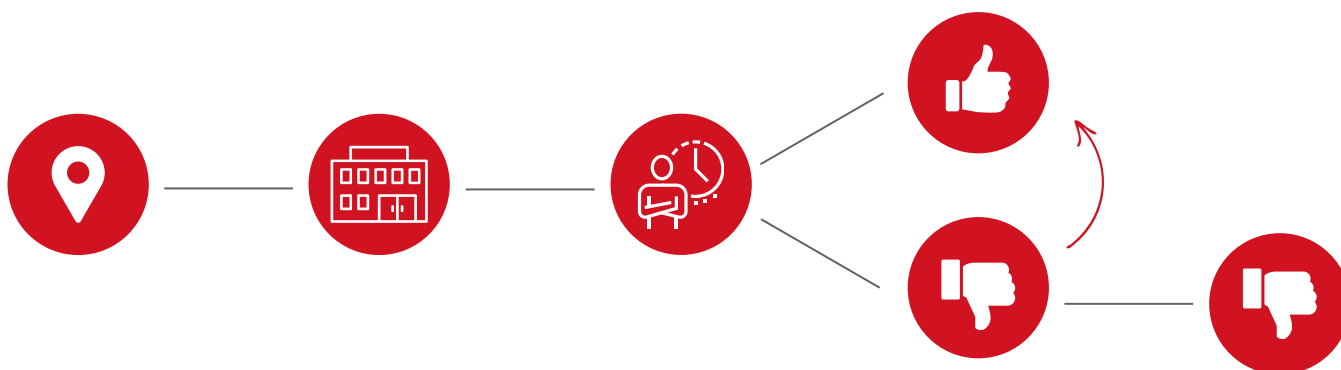

In het luik **"Toekomstperspectief"**, bespreken we de verschillende verblijfspistes: internationale bescherming, terugkeer, leven zonder wettig verblijf en andere verblijfsopties in België of elders. Het doel is om bewoners een realistisch beeld te geven van de verschillende opties, zodat ze een weloverwogen beslissing kunnen nemen.

In het deel **"Pre-integratie"** gaat het over het leven in België, werk, huisvesting en competentiewerving. We willen dat de bewoners begrijpen hoe het leven er hier uit ziet en hoe ze hun toekomst zelf in handen kunnen nemen.

Het informatiepakket is modulair opgesteld en gestructureerd volgens de belangrijkste sleutelmomenten, zodat bewoners relevante informatie krijgen op het moment dat zij dat nodig hebben. Onderaan vind je een tijdslijn om bewoners te tonen in welke fase hij of zij zit en wat de volgende mogelijke stappen in de procedure internationale bescherming zijn.

Enkele aandachtspunten

Wanneer je bewoners informeert, houd dan de volgende principes in gedachten:

➤ Wat je in deze handleiding vindt, is de **minimuminformatie** die elke bewoner moet krijgen. Doet jouw opvangstructuur meer rond dit thema? Werken jullie samen met een externe organisatie of vrijwilligers voor extra ondersteuning? Fantastisch, keep up the good work! Hoe meer informatie de bewoner krijgt, hoe autonomer hij of zij wordt.

➤ Deze handleiding is opgesteld in de vorm van **speaking notes**, zodat je als begeleider meteen weet hoe je de informatie duidelijk kan overdragen. De tekst is dus geschreven in de 'je'-vorm. Indien nodig, kan je de taal en terminologie steeds aanpassen, bijvoorbeeld 'asiel' in plaats van 'internationale bescherming'.

Het is niet enkel belangrijk om informatie te geven, maar ook om meer te leren over de **achtergrond en talenten van de bewoner** die voor je zit. Ga, indien mogelijk, gerust het gesprek aan.

- Welke job deed je in jouw land van herkomst?
- Welke opleidingen heb je gevolgd?
- Wat zijn jouw talenten?

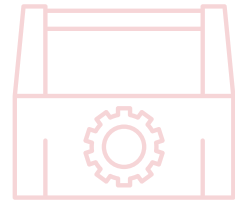

Denk in jouw gesprekken met de bewoner ook aan **expectation management**. Niet alles is (op korte termijn) mogelijk voor verzoekers internationale bescherming (VIB).

Je kan bepaalde informatie **soms ook in groep brengen**. Zo zorg je voor meer interactiviteit en bespaar je tijd. Geef je informatie over negatieve beslissingen (Dublin, CGVS, RVV)? Kies dan voor individuele gesprekken. Voor deze thema's worden geen powerpointpresentaties voorzien.

Tools

Deze handleiding is samengesteld op basis van input, wensen en noden uit het opvangnetwerk en biedt begeleiders de basisinformatie die bewoners nodig hebben over verschillende thema's. Je kan deze informatie op verschillende manieren aan de bewoners geven, als opvangstructuur heb je de vrijheid om te kiezen hoe je dat doet.

We voorzien volgende **handige tools** rond het thema werk:

- Handleiding voor begeleiders (dit document)
- Brochure voor bewoners
- Powerpointpresentatie
- Fedasilinfo.be

Heb je als begeleider meer informatie nodig of wil je bewoners extra handvaten bieden?

Deze handleiding verwijst je bij specifieke thema's door naar relevante bronnen.

Klik in de tekst op het symbooltje voor meer uitleg:

fedasil

FEDASILINFO.BE

INFOFICHES

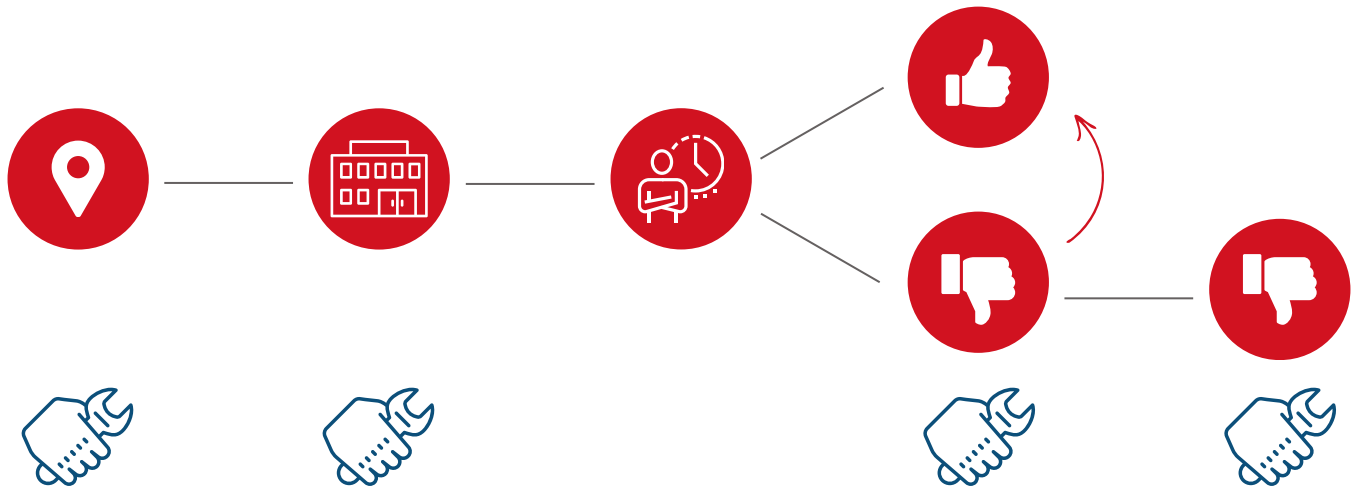

SYLLABUS FAIRWORK

Interactieve inhoudstafel

Klik op een icoon naar keuze om toegang te krijgen tot het bijhorende thema.

Thema's

Leven in België

Werk

Huisvesting

Competentiewerving

Pre-integratie

Internationale bescherming

Terugkeer

Leven zonder wettig verblijf

Andere verblijfsopties in België of elders

Toekomst perspectieven

TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

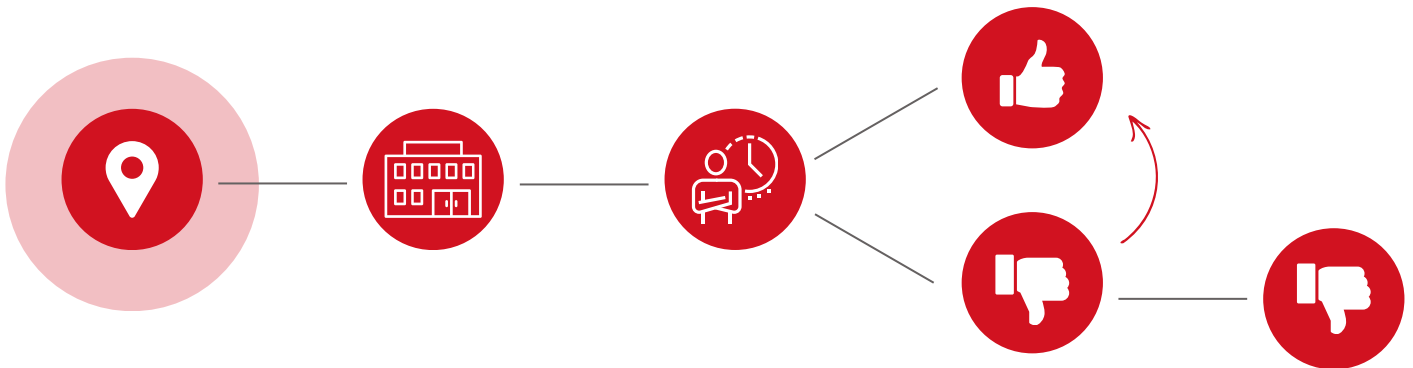
TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

INTERNATIONALE BESCHERMING

Aankomst in België

1

Doelstelling

De bewoner kent de voorwaarden voor een vluchtelingestatus en subsidiaire bescherming en weet hoe de procedure internationale bescherming verloopt, ook de Dublin-procedure. De bewoner is zich er ook van bewust dat hij of zij zelf verantwoordelijk is voor zijn of haar procedure en recht he

Checklist

Basisinformatie

- ✓ Voorwaarden voor vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming
- ✓ Verloop van de procedure internationale bescherming (stappen, asielinstanties, mogelijke uitkomsten en wachttijd)
- ✓ Eigen verantwoordelijkheid procedure
- ✓ Sociale en juridische bijstand
- ✓ Realiteitscheck
- ✓ Oranje kaart

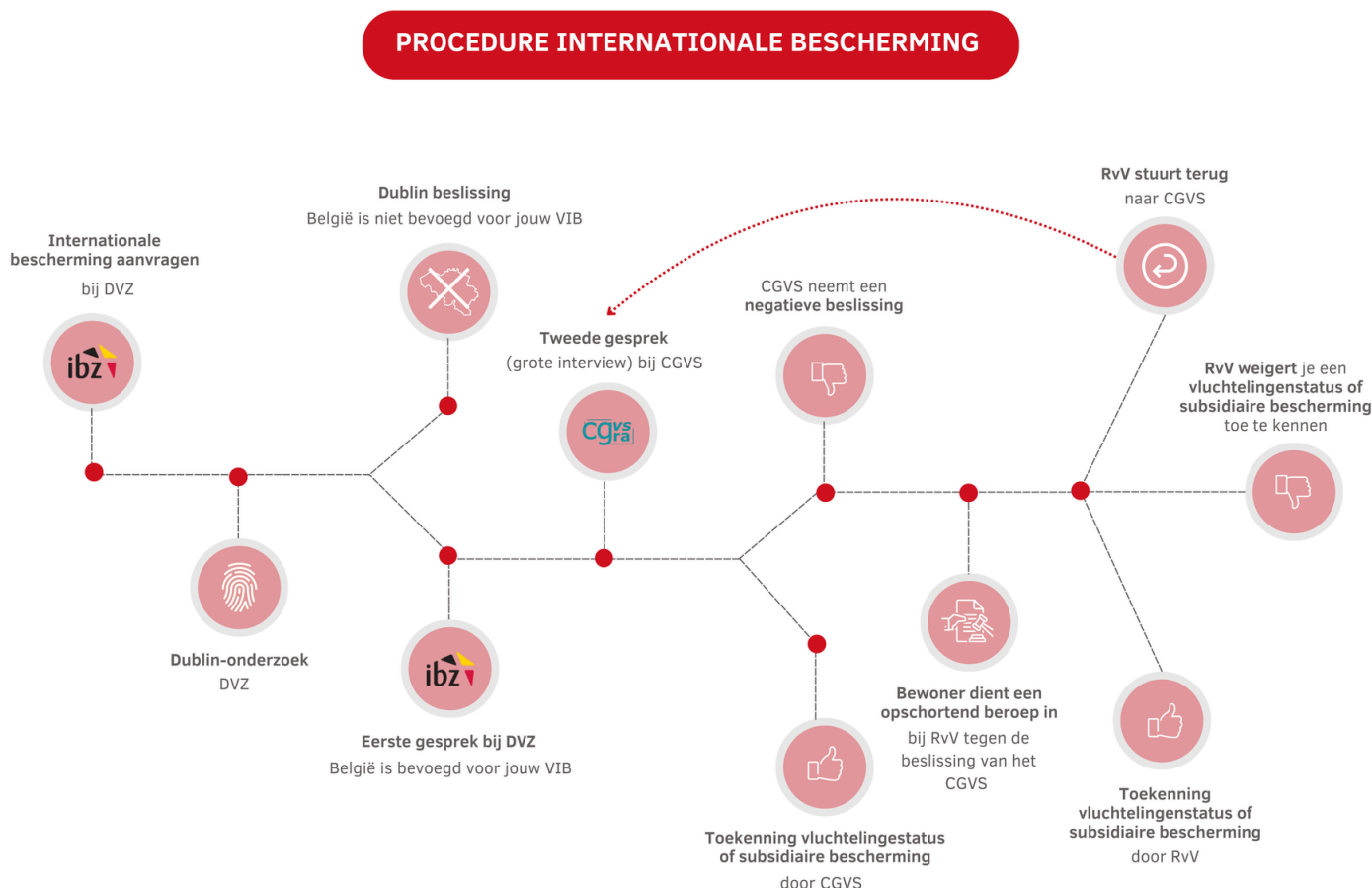
1.1 Voorwaarden voor vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming

Je hebt internationale bescherming, of asiel, aangevraagd. Tijdens deze procedure wordt onderzocht of je in aanmerking komt voor een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming.

- Je komt in aanmerking voor een **vluchtelingenstatus** als je een gegronde vrees hebt voor vervolging in jouw herkomstland omwille van jouw nationaliteit, ras, politieke of religieuze overtuiging of omdat je behoort tot een bepaalde sociale groep.
- Je komt in aanmerking voor **subsidiaire bescherming** als je bij terugkeer naar jouw herkomstland de doodstraf, foltering, onmenselijke of vernederende behandeling, ernstige schade omwille van oorlog of willekeurig geweld riskeert.

1.2 Verloop van de procedure internationale bescherming: verschillende stappen, asielinstanties, mogelijke uitkomsten en wachttijd;

De procedure bestaat uit volgende stappen:

Internationale bescherming aanvragen bij Dienst Vreemdelingenzaken

Je hebt **internationale bescherming** aangevraagd in het kantoor van Dienst vreemdelingenzaken (DVZ).

DVZ heeft jou toen een **document bijlage 26** gegeven, dit is het bewijs dat je asiel hebt aangevraagd. Het is belangrijk dat je dit document goed bijhoudt.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over de procedure internationale bescherming of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op [fedasilinfo](https://fedasilinfo.be), de [brochure van DVZ](#) of de [website](#) en [publicaties](#) van het CGVS.

Koninkrijk België
Hoofding van de overheid

Bijlage 26

Ref.:

Altes afgeleverd met toepassing van artikel 214, 73 of 79 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Voor ondergetekende:

heeft de heer / mevrouw⁽¹⁾, die verklaart te heten⁽²⁾:

naam: _____

voornaam: _____

geboortedatum: _____

geboorteplaats: _____

nationaliteit: _____

houder van het paspoort⁽³⁾ _____

houder van het document⁽⁴⁾ _____

zonder enig identiteitsdocument _____

binnengekomen in het Rijk op _____

verklarend te _____

die in het kader van deze procedure: woonplaats kiest te _____

• een aanvraag ingediend overeenkomstig artikel 50 / 50bis / 51⁽⁵⁾ van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

• zich in het Rijk aangeboden op _____

artikel 51.6 / 51.7⁽⁶⁾ van de wet van 15 december 1980.

De betrokkene _____

• verklaart bijstand te verlenen van een totaalsom van _____

• bevestigt tijdens het onderzoek van zijn (haar) aanvraag en de afname van de kennisgeving dat de taal waarin zijn (haar) aanvraag is ingediend, overeenstemt met de taal van de bevoegde instanties het Koninkrijk België / Nederland / Frankrijk / _____

• verklaart geen bijstand te verlenen van een totaalsom van _____

onderzoek van zijn (haar) aanvraag.

Handtekening van de vreemdelingen _____

Handtekening van de overheid die de aanvraag heeft opgetekend⁽⁷⁾ _____

FOTO _____

STEMPEL _____

Binnen _____

Binnen _____

Dit document is getuigenis van identiteitsbewijs, noch een nationaalbewijs.

De vreemdelingen wordt er van in kennis gesteld dat:

• de openlegging, de vragen en antwoorden en de beslissingen niettegenwoordig zullen worden naar de woonplaats die hij (zij) heeft gekozen;

• in geval van het ontbreken van kennis van woonplaats, de openlegging, de vragen en antwoorden en de beslissingen niettegenwoordig zullen worden naar de woonplaats van de Staatsoverheid.

(1) De naam en de achternaam van de betrokkene.

(2) Schrijven van een punt.

(3) Schrijven van het paspoort van de betrokkene.

(4) Schrijven van het document van de betrokkene.

(5) Altes van het Koninkrijk België.

(6) Altes van het Koninkrijk België.

(7) Altes van het Koninkrijk België.

Dublin-onderzoek door DVZ

Dublin is een regel in de Europese Unie die bepaalt dat slechts **één Dublin-land jouw verzoek om internationale bescherming (VIB) kan behandelen**. Je mag dus niet zelf kiezen in welk land je jouw VIB indient. DVZ onderzoekt daarom eerst of België verantwoordelijk is voor jouw VIB. Dat heet het Dublin-onderzoek.

Tijdens het Dublin-interview vraagt DVZ hoe je naar België bent gekomen, of je familieleden hebt in België of elders in Europa en waarom jouw VIB volgens jou in België en niet in een ander Europees land moet worden behandeld.

Om een beslissing te nemen, baseert DVZ zich op de volgende criteria:

- Heb je in een **ander Dublin-land** al internationale bescherming aangevraagd of werd er al in een ander Dublin-land een VIB geregistreerd omdat je bijvoorbeeld werd vastgehouden door de politie?
- Heb je **familieleden** (echtgeno(o)t(e) of minderjarige kinderen) in België of in een ander Dublin-land?
- Heb je een **verblijfstitel** of een **visum** in België of in een ander Dublin-land?
- Ben je door een **ander Dublin-land gereisd** om naar België te komen?

DVZ neemt uiteindelijk een Dublin-beslissing **op basis van jouw Dublin-interview**, de vingerafdrukken die ze hadden genomen op de dag dat je internationale bescherming hebt aangevraagd en het antwoord van het/ de ander(e) Dublin-land(en).

Als je dat wil, kan je steeds het advies van een advocaat inwinnen. Ik zal je straks uitleggen hoe je een advocaat kan aanvragen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie nodig of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje in de [Dublin-brochure van DVZ](#).

Dublin beslissing – België is niet bevoegd voor jouw verzoek

Als België niet verantwoordelijk is voor jouw VIB, krijg je van DVZ een beslissing **bijlage 26 quater**. Dit betekent dat je België moet verlaten en dat je terug moet gaan naar het **Dublin-land** dat jouw VIB wel kan behandelen.

Als je niet akkoord gaat met de Dublin-beslissing, kan je **een beroep indienen** bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV), maar dat beroep is niet opschortend. De Dublin-beslissing blijft dus geldig tot de RvV een beslissing heeft genomen.

DVZ organiseert de transfer naar het Dublin-land. Je bent verplicht om mee te werken. Concreet betekent dit dat DVZ moet weten waar je woont en als DVZ je uitnodigt voor een gesprek dat je aanwezig moet zijn.

De Dublin-transfer moet binnen de **zes maanden** na de aanvaarding door het Dublin-land gebeuren. Als je niet meewerkt, kan DVZ deze termijn verlengen tot **18 maanden**. Als de Dublin-transfer niet gebeurt binnen die termijn, wordt België alsnog bevoegd en wordt jouw verzoek onderzocht door het CGVS. Voor de voorbereiding van jouw Dublin-transfer word je toegewezen aan een Dublin-plaats waar je een specifiek Dublin-traject krijgt van Fedasil en de ICAM -dienst van DVZ.

Eerste gesprek ("klein interview") door DVZ - België is bevoegd voor jouw VIB

Als België verantwoordelijk is voor jouw VIB, word je uitgenodigd door DVZ voor het **"klein interview"**.

Tijdens dit interview stelt DVZ vragen over jouw identiteit, gezinssituatie, hoe je naar België bent gekomen, waar je hebt verbleven en waarom je bent gevlucht. Het is belangrijk **alle redenen waarom je bent gevlucht te vertellen en documenten** voor te leggen die dit kunnen aantonen. Toon ook jouw originele identiteitsdocumenten, als je die hebt.

DVZ vraagt jou ook om een **vragenlijst in te vullen** over eventuele bijzondere behoeften tijdens de procedure, factoren die het voor jou persoonlijk moeilijk maken om de procedure te doorlopen. Ze zullen ook vragen of je een tolk nodig hebt. Indien nodig, zal het CGVS passende ondersteuningsmaatregelen nemen, bijvoorbeeld zorgen dat je geen trap moet nemen als je in rolstoel zit of meer pauzes inlassen als je het moeilijk hebt. "Je mag vragen om een interviewer en tolk van hetzelfde of andere geslacht, als dat voor jou belangrijk is door wat je in je land hebt meegemaakt."

Na dit interview zal DVZ jouw dossier overmaken aan het CGVS, dat jouw asielaanvraag inhoudelijk zal onderzoeken. Het CGVS vergelijkt de informatie die je tijdens het interview bij DVZ hebt gegeven met de informatie die je later tijdens het interview bij het CGVS zal delen.

5 Tweede gesprek ("grote interview") door CGVS

Het CGVS nodigt je minstens één keer uit voor een **langer gesprek**. Tijdens dit gesprek gaat het CGVS na of je nood hebt aan internationale bescherming.

Als je al een vluchtelingestatus hebt in ander Europees land, onderzoekt het CGVS of je voldoende bescherming in dat land krijgt en niet (meer) of je vervolgd wordt in jouw herkomstland.

Het is mogelijk dat je lang moet wachten op de uitnodiging. Het CGVS roept verzoekers niet op volgens de datum waarop het VIB werd ingediend. Het kan dus gebeuren dat het CGVS verzoekers die na jou een verzoek hebben ingediend, eerder oproept.

6

Optie A

Toekenning vluchtelingestatus of subsidiaire bescherming door CGVS

Als het CGVS jou een vluchtelingestatus of subsidiaire bescherming toekent **mag je (voorlopig) in België blijven**. Je moet dan wel de opvangstructuur verlaten en op zoek gaan naar een eigen woning.

7

Optie B

CGVS neemt een negatieve beslissing

Je krijgt een brief waarin het CGVS uitlegt waarom jouw **VIB werd geweigerd**.

Als je niet akkoord gaat met deze beslissing, kan je met de hulp van jouw advocaat **een beroep indienen** bij de Raad voor Vreemdelingebetwistingen (RvV).

Optie A

Bewoner dient geen beroep in tegen beslissing van het CVVS

Als je geen beroep indient en jouw procedure internationale bescherming is afgelopen, **moet je België verlaten.**

Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing nemen over jouw toekomstopties.

Optie B

Bewoner dient een opschortend beroep in bij RvV tegen de beslissing van het CGVS

Tijdens de beroepsprocedure mag je in een opvangstructuur verblijven als het beroep opschortend is. Dat betekent dat **de beslissing van het CGVS voorlopig niet geldt zolang het beroep behandeld wordt.**

Tegen sommige beslissingen van het CGVS kan je geen opschortend beroep indienen.

Dat betekent dat de beslissing van het CGVS geldig blijft ondanks het beroep. Jouw procedure internationale bescherming is afgelopen en je België moet verlaten. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je kan 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over jouw toekomstopties.

Weet dat de kans op slagen bij een beroep bij de RvV eerder klein is.

Toekenning vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming door RvV

Als de RvV jou een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming toekent, mag je (voorlopig) in België blijven. Je moet wel de opvangstructuur verlaten en op zoek gaan naar een eigen woning.

De RvV kan ook beslissen om jouw verzoek terug naar het CGVS te sturen om het opnieuw te onderzoeken.

RvV weigert jou een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming toe te kennen

Je krijgt een brief waarin de RvV uitlegt waarom jouw VIB werd geweigerd.

Dit betekent dat jouw procedure internationale bescherming is afgelopen en je België moet verlaten. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over jouw toekomstopties.

1.3 Eigen verantwoordelijkheid procedure

Je bent **zelf verantwoordelijk** voor jouw VIB. Dit betekent dat je zelf moet bewijzen dat je nood hebt aan internationale bescherming en hier ook bewijsstukken moet voor verzamelen.

1.4 Sociale en juridische bijstand

Ik ben jouw begeleider en ik kan je ondersteunen tijdens jouw procedure internationale bescherming. Dat betekent dat ik jou informatie geef over de procedure. Ik heb geen invloed op de beslissing die je krijgt. Die beslissing wordt genomen door andere asielinstanties: DVZ, CGVS of RvV.

Je hebt recht op een gratis pro-deo advocaat. Ik kan voor jou een advocaat aanvragen, waarna justitie jou een specifieke advocaat zal toewijzen. Je kan ook zelf een advocaat kiezen, maar als er kosten zijn, moet je die zelf betalen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over juridische bijstand of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op [fedasilinfo](https://fedasilinfo.be).

1.5 Realiteitscheck

1.5.1. Landen met een hoge erkenningsgraad

Je komt uit een land met een **hoge erkenningsgraad**. Dit betekent niet dat je automatisch bescherming krijgt. Je moet nog steeds bewijzen dat je persoonlijk nood hebt aan bescherming en dat je effectief uit dit land komt.

1.5.2. Landen met een lage erkenningsgraad

Je komt uit een land met **een lage erkenningsgraad**. Dit betekent niet dat je geen erkenning kan krijgen, maar de kans is klein en je moet zelf bewijzen dat je persoonlijk nood hebt aan bescherming.

1.5.3. Oranje kaart

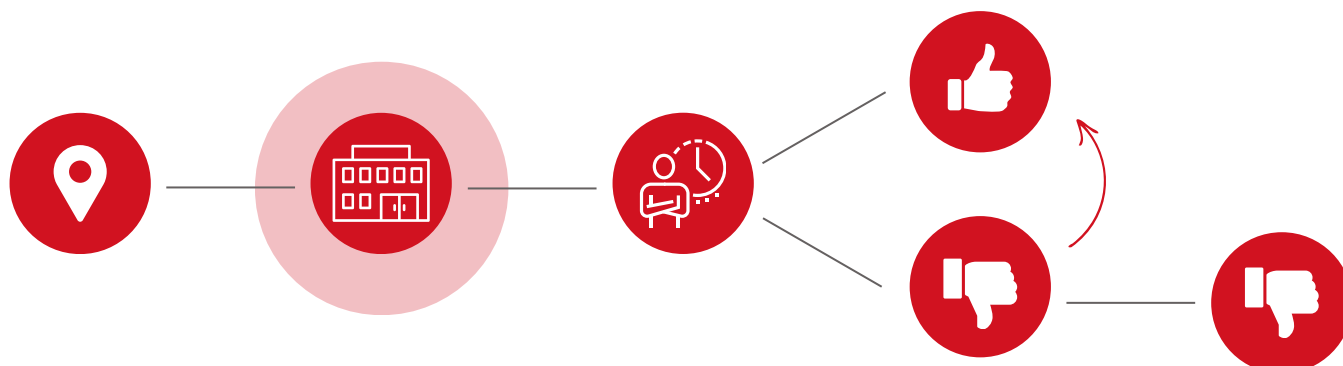
Je moet je inschrijven bij de gemeente, ik kan je uitleggen hoe we dat hier aanpakken.

De gemeente zal je een **oranje kaart (attest van immatriculatie)** geven, die telkens verlengd wordt zolang jouw procedure loopt.

The image shows two specimen forms for the 'Attest van Immatriculatie' (Orange Card). The top form is the 'Attest van Immatriculatie' itself, and the bottom form is a 'FOTO' (photo) form. Both forms are marked 'SPECIMEN' in large red letters. The forms contain fields for personal data, date of birth, and a signature of the mayor or municipal clerk. The bottom form also includes a field for a photo.

Eerste maanden in opvang

2

Doelstelling

Je gaat na of de bewoner de basisinformatie uit sleutelmoment 1 "Aankomst in België" heeft begrepen. Indien nodig, kan je deze informatie zeker herhalen. In deze fase is het belangrijk dat de bewoner weet hoe het interview bij het CGVS zal verlopen. Het CGVS neemt een beslissing op basis van het dossier en het persoonlijke interview van de bewoner. Bewijsstukken spelen daarbij een belangrijke rol.

Checklist

Herhaling

Basisinformatie

- Voorwaarden voor vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming
- Verloop van de procedure internationale bescherming (stappen, asielinstanties, mogelijke uitkomsten en wachttijd)
- Eigen verantwoordelijkheid procedure Sociale en juridische bijstand
- Realiteitscheck
- Oranje kaart

Het CGVS oordeelt op basis van individuele interview en dossier van de bewoner

Verloop interview bij CGVS

Belang van bewijsstukken

2.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en herneem deze informatie indien nodig.

2.2 Individuele beoordeling door CGVS

Het CGVS oordeelt of je internationale bescherming nodig hebt op basis van jouw dossier en jouw persoonlijke interview. Het interview bij het CGVS is dus het belangrijkste interview in de procedure internationale bescherming. **Het is essentieel om aan te tonen waarom je bescherming nodig hebt.**

Vertel je eigen verhaal, geen ander verhaal of iets wat je wordt ingefluisterd. Deel wat jou persoonlijk is overkomen. Tijdens het gesprek wordt de geloofwaardigheid van jouw verhaal onderzocht. Daarom is het belangrijk om een duidelijk en volledig beeld te geven van jouw reële situatie.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over het interview bij het CGVS nodig of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op de [website van het CGVS](#).

2.3 Verloop van het interview bij het CGVS

Je ontvangt **per brief** een uitnodiging voor het interview. Je mag alleen omwille van ernstige redenen, zoals een ziekenhuisopname afwezig zijn. In dat geval moet je het CGVS verwittigen. Ik kan je daarbij helpen.

Tijdens het gesprek stelt CGVS je vragen over jouw identiteit, waar je vandaan komt, hoe je leven eruitzag in jouw herkomstland, hoe je naar België bent gekomen, waarom je bent gevlucht en waarom je niet terug kan.

Elke verzoeker wordt apart geïnterviewd. Jouw partner of familielid kan dus niet bij jou zijn tijdens het interview.

Als je dit hebt aangevraagd bij DVZ, is er een tolk aanwezig bij jouw interview. Jouw advocaat mag aanwezig zijn, dit moet je op voorhand met hem of haar bespreken. Je mag ook een andere vertrouwenspersoon meenemen als je wilt, maar de vertrouwenspersoon moet wel toestemming vragen aan het CGVS om het gesprek te mogen bijwonen.

Het interview duurt ongeveer **3 à 4 uur** en kan intens zijn, omdat je jouw verhaal moet vertellen. Het is belangrijk om je mentaal voor te bereiden, bijvoorbeeld door je verhaal op voorhand al eens door te nemen. Je kan hiervoor ook hulp aan jouw advocaat vragen.

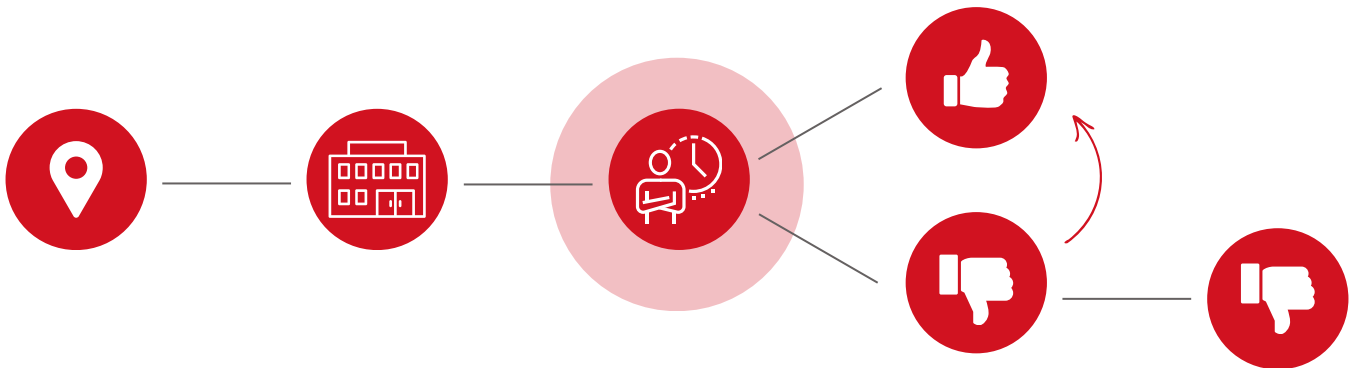
Vraag een kopie van het verslag van jouw interview. Als je dit vergeten bent, kan je dit nog tot twee werkdagen na jouw interview doen. Jouw advocaat kan je helpen om correcties door te geven aan het CGVS als er fouten in het verslag zouden staan.

2.4 Belang van bewijsstukken

Het is belangrijk om **originele documenten** neer te leggen die aantonen wie je bent, wat je hebt meegemaakt in jouw herkomstland en waarom je niet kan terugkeren. Doe je best om originele documenten te laten overkomen of opsturen. Denk eraan om deze tijdig aan te vragen. Hou zeker geen documenten achter en je kan ze best ook aan je advocaat geven.

Wachten op de beslissing

3

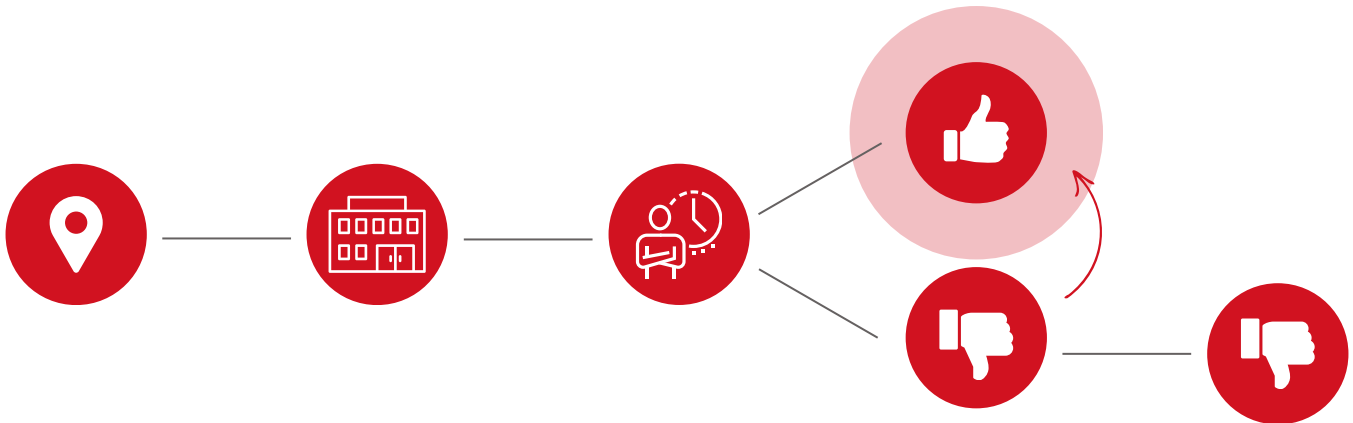
Checklist

In deze fase hoef je geen nieuwe informatie te geven. Als de bewoner echter lang moet wachten op het interview bij het CGVS, is het goed om na te gaan of hij of zij de basisinformatie begrepen heeft en voorbereid is op het interview. Merk je dat de bewoner hier nood aan heeft, dan kan je de informatie uit sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en 2 "Eerste maanden in opvang" herhalen.

Positieve beslissing

Doelstelling

De bewoner kent de rechten en plichten die horen bij het vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming. Verwijs gerust naar de brochure die de bewoner hierover van het CGVS kreeg. Je vindt de brochures "[U bent als vluchteling erkend in België](#)" en "[U geniet subsidiaire bescherming in België](#)" ook online.

cgvs

Checklist

Vluchtelingenstatus

- Verblijf in België - vluchtelingenstatus
- Vluchtelingenstatus enkel geldig in België

Subsidiaire bescherming

- Verblijf in België - subsidiaire bescherming
- Status subsidiaire bescherming enkel geldig in België

4.1 Verblijf in België - vluchtelingenstatus

Het CGVS heeft je een vluchtelingestatus toegekend en je mag tijdelijk in België verblijven. **Je moet de opvangstructuur verlaten en een eigen woning zoeken.**

Het CGVS zal je een **vluchtelingenattest** opsturen. Met dit attest kan je bij de gemeente een verblijfsvergunning voor vijf jaar aanvragen. Dit document heet de '**vreemdelingenkaart A**'. Na vijf jaar kan je een onbeperkt verblijf aanvragen bij de gemeente.

Wil je als begeleider meer informatie over huisvesting, neem een kijkje in het luik 'huisvesting'.

4.2 Vluchtelingenstatus enkel geldig in België

Jouw vluchtelingenstatus is **enkel geldig in België**. Je mag naar buitenland reizen. Maar als je terugkeert naar jouw herkomstland, kan DVZ oordelen dat je niet langer bescherming nodig bent en kan je jouw status verliezen.

Om naar het buitenland te reizen heb je een reisdocument voor vluchtelingen nodig. Dit document heet het '**blauw paspoort**' en kan je aanvragen bij het CGVS. Daarnaast moet je op voorhand controleren of je een visum nodig hebt voor het land waar je naartoe wil reizen.

Als je langer dan drie maanden in een ander land wil verblijven, moet je dit melden bij de gemeente. Let op: als je langer dan één jaar in een ander land verblijft, is het niet zeker dat je naar België mag terugkeren. Om in een ander land te mogen wonen, moet je er een **verblijfsvergunning** aanvragen.

4.3 Verblijf in België - subsidiaire bescherming

Het CGVS heeft jou een status van **subsidiaire bescherming** toegekend. Dit betekent dat je tijdelijk in België mag verblijven. Je moet de opvangstructuur verlaten en een eigen woning zoeken.

Je moet een **verblijfsvergunning** voor twee jaar aanvragen bij de gemeente. Dit document heet de '**vreemdelingenkaart A**'. Daarna moet je een vernieuwing voor de volgende twee jaar aanvragen.

Wil je als begeleider meer informatie over huisvesting, neem een kijkje in het luik 'huisvesting'.

4.4 Status subsidiaire bescherming - enkel geldig in België

Je mag naar het buitenland reizen. Maar let op als je terugkeert naar jouw herkomstland, kan DVZ oordelen dat je geen bescherming meer nodig hebt en kan je jouw status verliezen.

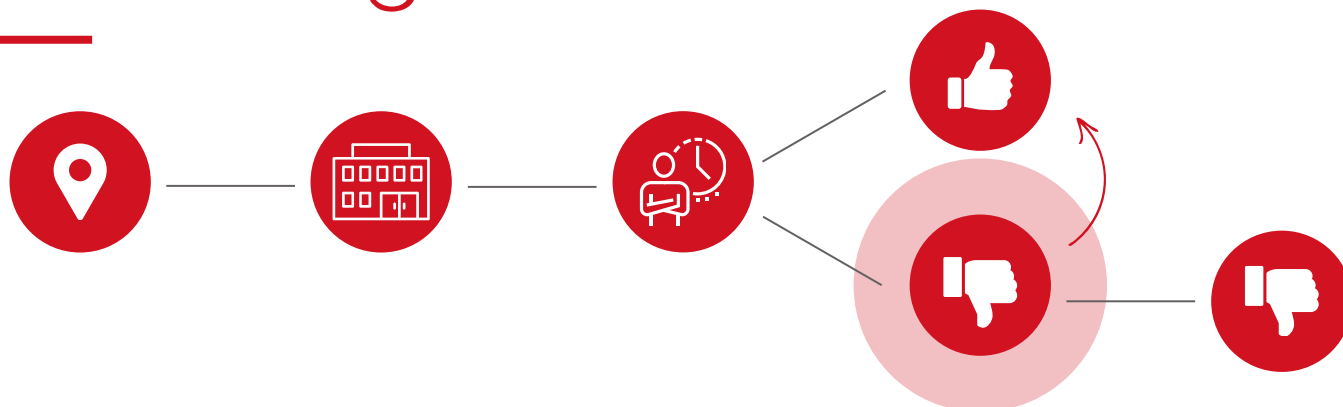
Om naar het buitenland te reizen heb je een **paspoort nodig**. Dit moet je in principe aanvragen bij de ambassade van je herkomstland. Als je dit niet kan doen omdat de autoriteiten van jouw herkomstland verantwoordelijk zijn voor het feit dat je subsidiaire bescherming nodig hebt, moet je aan het CGVS een attest van onmogelijkheid aanvragen. Met dit attest kan je vervolgens een paspoort aanvragen bij je gemeente .

Als je langer dan drie maanden in een ander land wilt verblijven, moet je dit melden bij de gemeente. Let op: als je langer dan één jaar in een ander land verblijft, is het niet zeker dat je naar België mag terugkeren.

Om in een ander land te mogen wonen, moet je er een **verblijfsvergunning** aanvragen.

1ste Negatieve beslissing

5

Doelstelling

Een bewoner die een Dublin-beslissing heeft gekregen, begrijpt dat België het verzoek om internationale bescherming niet zal behandelen en dat hij of zij naar Dublin-plaats moet verhuizen en met DVZ moet meewerken om de transfer naar Dublin-land te organiseren. De bewoner weet ook dat je een beroep kan indienen tegen de Dublin-beslissing, maar dat dit niet opschortend is.

Een bewoner die een negatieve beslissing kreeg van het CGVS, begrijpt dat het CGVS hem of haar geen internationale bescherming heeft toegekend. Hij of zij weet dat het mogelijk is een beroep in te dienen tegen deze beslissing.

Checklist

✓ Dublin-beslissing (indien van toepassing)

5.1 Dublin beslissing

5.1.1. Gevolgen Dublin-beslissing

DVZ heeft beslist dat België niet verantwoordelijk is voor jouw verzoek om internationale bescherming (**bijlage 26 quater**). In de brief met de beslissing wordt in detail uitgelegd waarom.

Je moet België dus verlaten en **teruggaan naar het Dublin-land** waar jouw procedure internationale bescherming wel kan worden behandeld.

DVZ organiseert de transfer naar het Dublin-land. Je bent verplicht om mee te werken. Concreet betekent dit dat DVZ moet weten waar je woont en als DVZ je uitnodigt voor een gesprek dat je aanwezig moet zijn en hun vragen beantwoorden. Als je niet naar een afspraak kan gaan, moet je DVZ binnen de drie werkdagen schriftelijk laten weten waarom je niet aanwezig kon zijn.

Voor de voorbereiding van de Dublin-transfer word je toegewezen aan een **Dublin-plaats** waar je een specifiek **Dublin-traject** volgt van Fedasil en de ICAM-dienst van DVZ. Als je kiest om daar niet heen te gaan moet je DVZ laten weten waar je gaat wonen zodat ze je daar kunnen contacteren.

De **Dublin-transfer** moet binnen de zes maanden na de aanvaarding door het Dublin-land gebeuren. Je Dublin-termijn loopt dus af op xx.xx.xxxx Als je niet meewerkt, kan DVZ deze termijn verlengen tot 18 maanden of je opsluiten in een gesloten centrum of FITT-woning (als je minderjarige kinderen hebt) om een gedwongen Dublin-transfer te organiseren.

Als de Dublin-transfer niet gebeurt binnen die termijn, wordt België alsnog bevoegd en wordt jouw VIB onderzocht door het CGVS.

5.1.2. Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing

DVZ heeft deze beslissing onafhankelijk genomen. Fedasil, mijn collega's en ik hier in de opvangstructuur, hebben geen invloed gehad op deze beslissing.

5.1.3. Mogelijkheid tot beroep en doorverwijzing advocaat

Als je niet akkoord gaat met de Dublin-beslissing, kan je **een beroep indienen bij de RvV** samen met jouw advocaat. Opgelet: **dit beroep is niet opschortend**. Dat betekent dat de Dublin-beslissing geldig blijft tot de RvV een beslissing neemt en je dus nog steeds naar de Dublin-plaats moet gaan.

Je moet het beroep binnen een **bepaalde termijn** indienen. Als je een beroep wil indienen, moet je dus zo snel mogelijk naar jouw advocaat gaan zodat jullie samen kunnen beslissen of je een beroep zal indienen. Vervolgens kan de RvV beslissen dat België jouw VIB toch moet onderzoeken of dat de beslissing van DVZ correct was.

5.2 Negatieve beslissing van het CGVS

5.2.1. Gevolgen negatieve beslissing CGVS

Je hebt een **negatieve beslissing gekregen van het CGVS**. Dat betekent dat het CGVS heeft beslist dat je geen nood hebt aan internationale bescherming of dat jouw verzoek niet ontvankelijk is. In de brief wordt in detail uitgelegd waarom het CGVS deze beslissing heeft genomen.

5.2.2. Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing

Het **CGVS heeft deze beslissing onafhankelijk genomen**. Fedasil, mijn collega's en ik hebben geen invloed gehad op deze beslissing.

5.2.3. Mogelijkheid tot beroep en doorverwijzing advocaat

Als je niet akkoord gaat met deze beslissing kan je **een beroep indienen bij de RvV** samen met je advocaat. Opgelet: je moet het beroep binnen een bepaalde termijn indienen. Als je een beroep wil indienen, moet je dus zo snel mogelijk naar jouw advocaat gaan zodat jullie samen kunnen beslissen of je een beroep zal indienen.

Vervolgens kan de RvV beslissen

- dat je toch recht hebt op een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming;
- dat de beslissing van het CGVS correct was;
- of dat het CGVS jouw verzoek opnieuw moet onderzoeken.

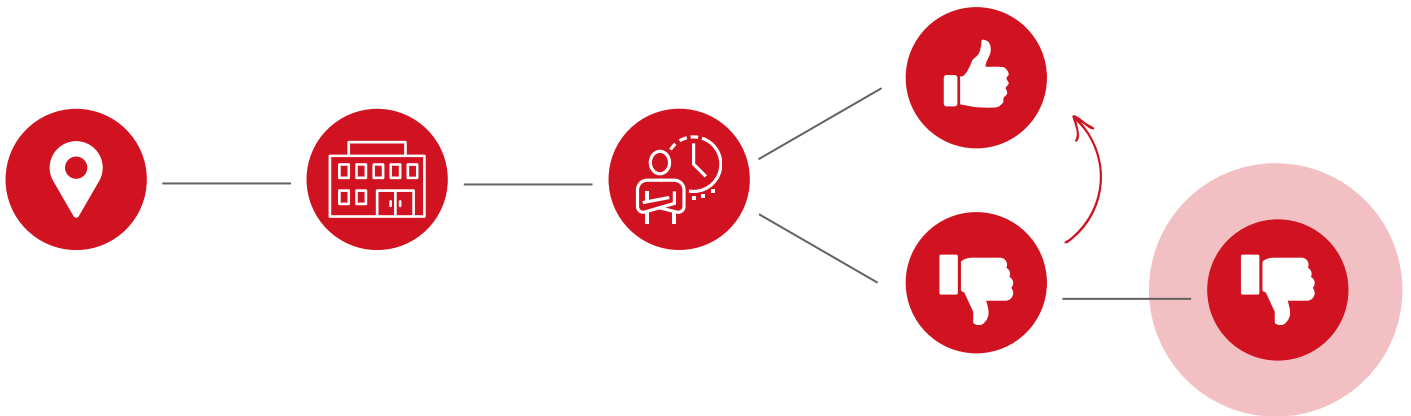
5.2.4. Impact op materiële hulp - afhankelijk van beslissing en beroep

Als het beroep tegen de beslissing die je hebt gekregen van het CGVS **opschortend is**, betekent dit dat je in de opvangstructuur mag verblijven tijdens de behandeling van het beroep.

Als het beroep tegen de beslissing die je hebt gekregen **niet opschortend is**, betekent dit dat jouw procedure internationale bescherming afgelopen is en je België moet verlaten. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je kan 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomstopties.

Als je **geen beroep indient**, is jouw asielpcedure afgelopen en moet je België verlaten. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomstopties.

Definitieve Negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner begrijpt dat hij of zij een definitieve negatieve beslissing heeft gekregen en dat het recht op materiële hulp stopt. De bewoner beseft dat hij of zij heel snel een beslissing moet nemen over wat hij of zij nu zal doen. De bewoner weet ook dat er een toewijzing aan een open terugkeerplaats volgt.

6.1 Negatieve beslissing van de RvV

Je hebt een **negatieve beslissing gekregen van de RvV**. Dit betekent dat de RvV heeft beslist dat je geen nood hebt aan internationale bescherming. In de brief met de beslissing wordt in detail uitgelegd waarom.

6.2 Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing

De RvV heeft **deze beslissing onafhankelijk genomen**. Fedasil, mijn collega's en ik, hebben geen invloed gehad op deze beslissing.

6.3 Impact op materiële hulp - afhankelijk van beslissing en beroep

Jouw procedure internationale bescherming is **afgelopen** en **je moet België verlaten**. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je kan 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomstopties.

6.4 Mogelijkheid tot beroep bij Raad van State en doorverwijzing advocaat

Je kan **een beroep bij de Raad van State (RVS) indienen** als je vindt dat er fouten zijn gemaakt in de procedure van de RvV . Let op: je moet het beroep indienen **binnen een bepaalde termijn**. Als je een beroep wil indienen, moet je dus zo snel mogelijk naar jouw advocaat gaan en samen beslissen of een beroep zinvol is. Ondanks het beroep moet je de opvangstructuur verlaten. Als het beroep toelaatbaar is, mag je opnieuw opvang aanvragen bij Fedasil.

Weet wel dat een beroep bij de RVS slechts zelden toelaatbaar wordt verklaard.

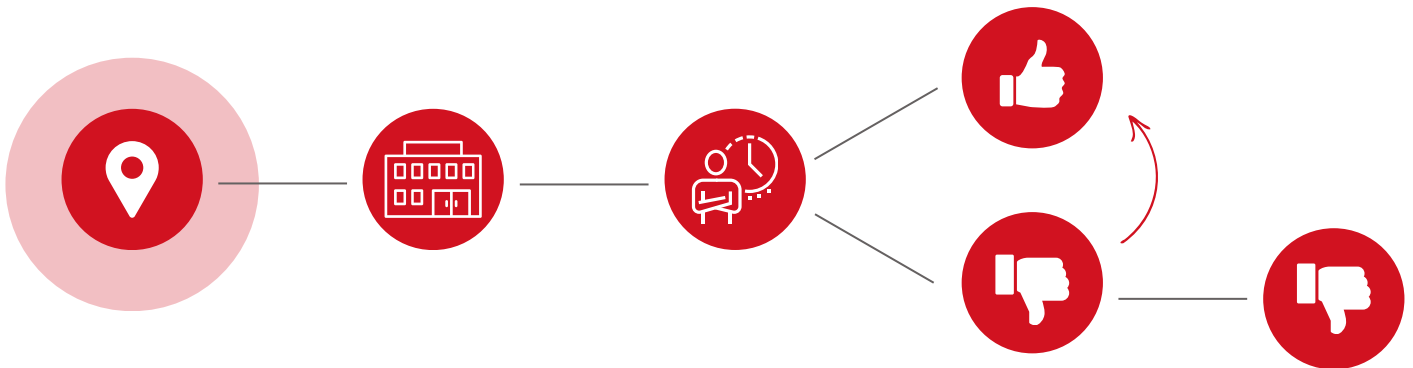
TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

VRIJWILLIGE TERUGKEER

Aankomst in België

1

Doelstelling

De bewoner weet dat vrijwillige terugkeer op elk moment een optie is.

Checklist

Basisinformatie over vrijwillige terugkeer

- Informatie over vrijwillige terugkeer maakt deel uit van begeleiding.
- Vrijwillige terugkeer is op elk moment mogelijk.
- Beslissingsrecht ligt bij de bewoner.
- Fedasil biedt ondersteuning om terug te keren

Basisinformatie over vrijwillige terugkeer

1.1 Informatie over vrijwillige terugkeer maakt deel uit van begeleiding

Het is mijn taak om je te informeren over het programma **vrijwillige terugkeer**. Het is niet mijn bedoeling om je te overtuigen om terug te keren, maar Fedasil wil dat je weet dat deze optie bestaat.

Ik zal geen informatie over onze gesprekken overmaken aan de asielinstanties. Spreken over je herkomstland of eventuele terugkeer heeft dus **geen impact op jouw procedure internationale bescherming**.

1.2 Vrijwillige terugkeer is op elk moment mogelijk

Je kan terugkeren **tijdens** je procedure of **nadat** je een beslissing hebt gekregen.

1.3 Beslissingsrecht ligt bij bewoner

Je neemt **zelf de beslissing** om vrijwillig terug te keren.

1.4 Fedasil biedt ondersteuning om terug te keren

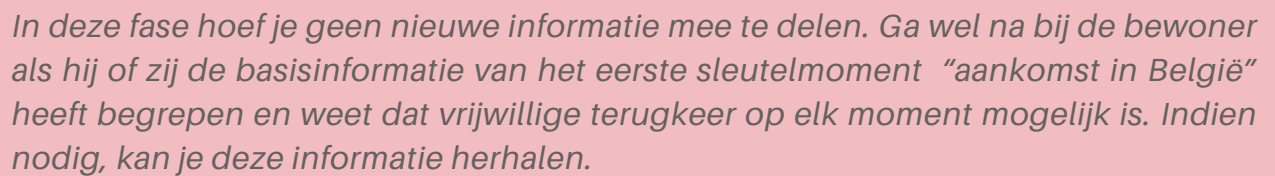
Als je zou beslissen om terug te keren, **kan Fedasil je ondersteunen** om de terugkeer te organiseren. Ik kan je in contact brengen met een terugkeerconsulent.

Als de bewoner niet wil praten over vrijwillige terugkeer:

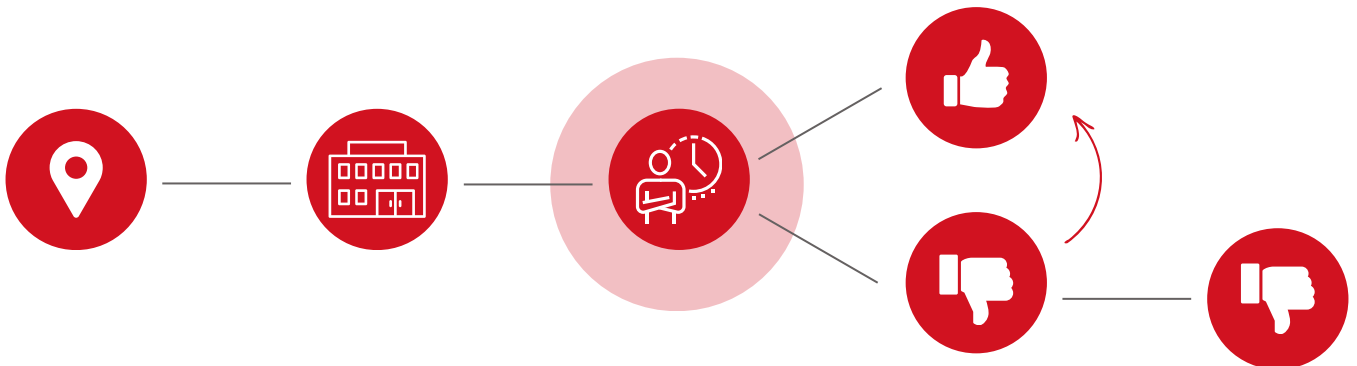
Ik begrijp dat het niet jouw plan is om terug te keren en respecteer jouw keuze om hier niet over te praten. Ik wil gewoon dat je weet dat je steeds bij mij terecht kan als je omwille van een of andere reden toch zou beslissen om terug te keren, bijvoorbeeld als er iets gebeurt in jouw thuisland.

Wachten op de beslissing

3

Doelstelling

Bij dit sleutelmoment komt vrijwillige terugkeer enkel aan bod als de bewoner langer dan 12 maanden moet wachten op een beslissing van het CGVS of wanneer er een andere aanleiding is om over vrijwillige terugkeer te spreken. Soms vertelt de bewoner iets over wat er met zijn of haar familie is gebeurd, of brengt hij of zij het onderwerp terugkeer zelf ter sprake. Als begeleider kan je op dat moment peilen naar de houding van de bewoner ten aanzien van terugkeer en de situatie in het thuisland.

Checklist

Herhaling

- Basisinformatie over vrijwillige terugkeer

Verloop van vrijwillige terugkeer

Houding t.a.v terugkeer en situatie in thuisland

3.1 Herhaling

De bewoner weet hoe vrijwillige terugkeer verloopt. Indien nodig, kan je de basisinformatie van het eerste sleutelmoment "Aankomst in België" herhalen.

3.2 Verloop van vrijwillige terugkeer

Je kan op elk moment beslissen om terug te keren

- Indien je **tijdens de procedure** beslist om terug te keren, moet je zelf afstand doen van jouw VIB. Vervolgens wordt jouw procedure stopgezet en zal DVZ je een bevel om het grondgebied te verlaten (BGV) geven. Let op: als je opnieuw internationale bescherming zou aanvragen, beschouwt men dit als een meervoudige asielaanvraag.
- Je kan ook terugkeren **als je reeds internationale bescherming kreeg**. Let op: je moet afstand doen van jouw statuut en je kan niet opnieuw internationale bescherming aanvragen op basis van dezelfde redenen.
- Vrijwillige terugkeer is ook mogelijk voor **migranten zonder wettig verblijf of personen die in een andere procedure zitten** dan een verzoek om internationale bescherming, zoals regularisatie, gezinshereniging, verblijf als toerist, student... Als je in een lopende procedure zit, moet je zelf afstand doen van deze procedure. Vervolgens wordt jouw procedure stopgezet en zal DVZ je een bevel om het grondgebied te verlaten geven.

Het terugkeerproces bestaat uit **verschillende stappen** en kan, afhankelijk van specifieke noden van de persoon en het herkomstland, enkele weken tot maanden duren.

1 Stap 1: Vrijwillige terugkeer aanvragen

Als je zou kiezen om terug te keren, zal ik je in contact brengen met een **terugkeerconsulent van Fedasil of partners van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM)**, bij wie je een aanvraag kan indienen. Je kan zelf ook bellen naar het gratis nummer **0800 32 745**.

2 Stap 2: Reisdocumenten

Om terug te keren heb je **geldige reisdocumenten nodig**. Als je geen reisdocumenten hebt, moet je zelf naar de **ambassade van je herkomstland** gaan om ze aan te vragen. Fedasil betaalt de kosten voor de reisdocumenten terug.

3 Stap 3: Organisatie van de reis

Fedasil of IOM zorgt voor de **praktische organisatie** van de reis, zoals het boeken van de **vliegtuigtickets**. Fedasil betaalt de vliegtuigtickets.

Als je een medische problematiek hebt, is het mogelijk dat de luchtvaartmaatschappij wilt weten of het voor jou veilig is om te vliegen. Je kan dan best aan je arts vragen om een **medisch attest** op te maken waarin staat dat je mag vliegen.

4 Stap 4: Terugkeer en re-integratie voorbereiden

Om de terugkeer voor te bereiden, heb je een **aantal afspraken** bij een **terugkeerconsulent**. De terugkeerconsulent legt het proces uit en verzamelt de informatie die nodig is om je terugkeer te organiseren, zoals jouw persoonsgegevens voor de boeking en de plek waar je naartoe wil terugkeren.

Migranten met **specifieke noden** of migranten die **uit bepaalde herkomstlanden komen**, kunnen via **Caritas International of IOM in hun land van herkomst extra steun krijgen** om te **re-integreren na terugkeer**. Die steun kan je gebruiken om zelf een bedrijfje op te zetten, medische kosten te betalen, huisvesting te regelen of werk te zoeken. Niet iedereen krijgt deze hulp, elke situatie is anders.

Als je in aanmerking komt voor **re-integratiesteun**, zal je enkele gesprekken hebben met een **re-integratieconsulent**. Samen bekijken jullie welke ondersteuning je nodig hebt eens je terug bent in jouw herkomstland. Deze informatie wordt doorgegeven aan de lokale partnerorganisatie in je herkomstland herkomst, die je verder zal begeleiden na terugkeer.

5 Stap 5: Terugreis

Een **medewerker van IOM of Fedasil** begeleidt je in de luchthaven tot aan de grenscontrole. Als je niet alleen kan reizen, kan iemand met je meegaan tot in jouw land van herkomst.

De luchtvaartmaatschappij bepaalt hoeveel bagage je mag meenemen. **Je mag het aantal stuks en het maximumgewicht niet overschrijden.**

Als je dat wil, kan ook onderzocht worden of iemand je kan opwachten wanneer je aankomt.

6 Stap 6: Re-integratie

Als je in aanmerking komt voor re-integratiesteun, zal een lokale partner je in jouw thuisland je begeleiden. Ze geven je advies hoe je jouw re-integratiesteun kan gebruiken en voeren de betalingen uit.

3.3 Houding t.a.v. terugkeer en situatie in thuisland

Als begeleider kan je de volgende vragen stellen aan de bewoner om te peilen naar zijn of haar kijk op terugkeer en de situatie in het thuisland.

Zo maak je terugkeer bespreekbaar:

Heb je al gedacht wat je gaat doen als je een negatieve beslissing zou krijgen en niet in België kan blijven?

Kan je je voorstellen om terug te keren? Wat zou terugkeer voor jou betekenen?

Wil je me vertellen waarom je niet kan of wil terugkeren?

Heb je nog contact met je familie of vrienden in je thuisland? Hoe gaat het met hen?

Heb je met je familie of vrienden gesproken over een mogelijke terugkeer? Wat denken ze daarvan?

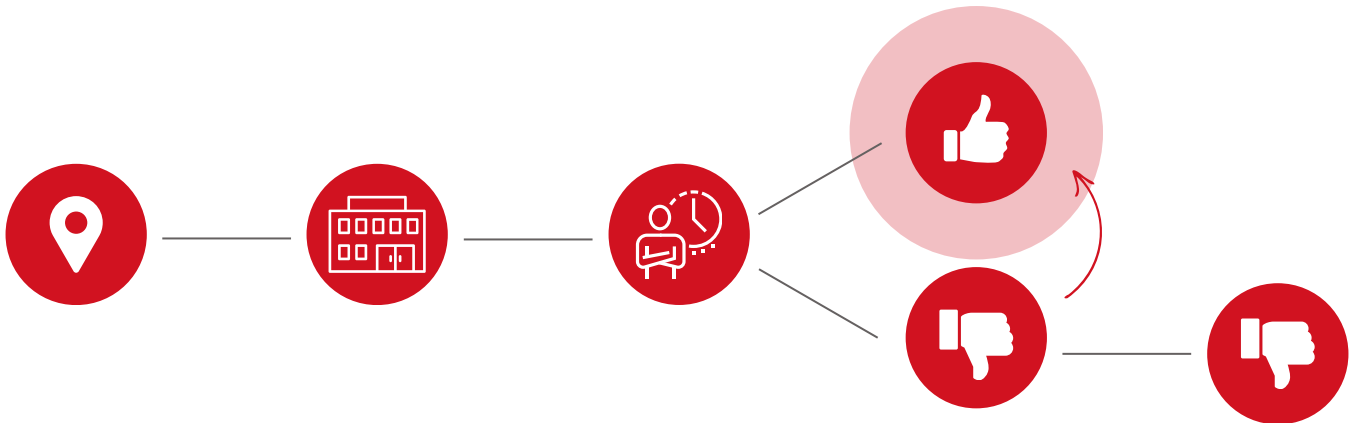
Wat deed je in je thuisland? Denk je dat je hetzelfde zou kunnen of willen doen als je terugkeert?

Wat heb je eventueel nodig om terug te keren?

Welke mogelijkheden zie je bij een eventuele terugkeer?

Positieve beslissing

4

Doelstelling

Bewoner kent de gevolgen van terugkeer naar het herkomstland nadat hij of zij een verblijfsstatus heeft gekregen. De bewoner weet ook dat Fedasil kan helpen om terug te keren.

Checklist

Vrijwillige terugkeer is mogelijk

Vrijwillige terugkeer is mogelijk

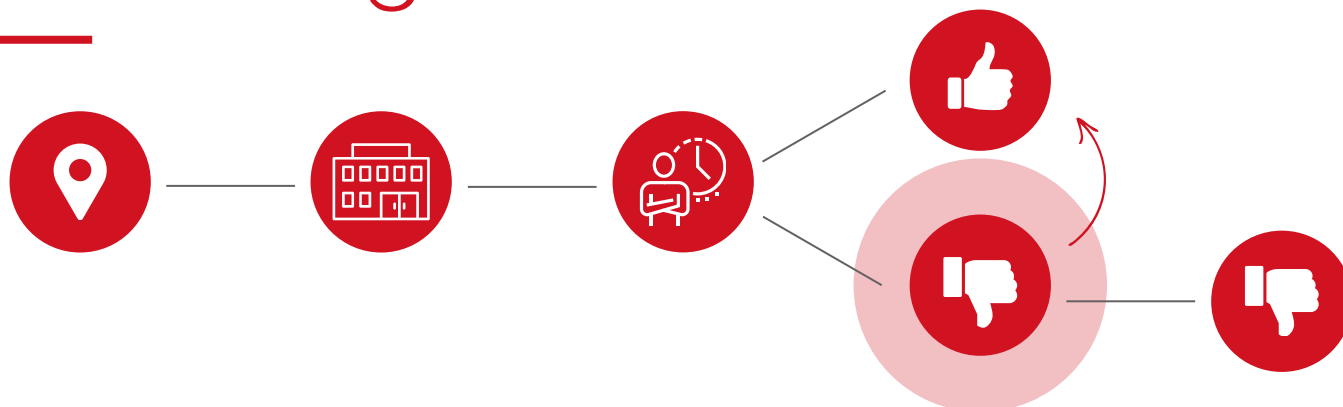
Als je naar jouw eigen herkomstland gaat, **kan je jouw verblijfsstatus verliezen**.

Als je toch zou beslissen om terug te keren, **kan Fedasil je helpen**. Dan moet je wel afstand nemen van jouw verblijfsstatus. Het is niet mogelijk om later opnieuw internationale bescherming aan te vragen in België omwille van dezelfde redenen.

1ste Negatieve beslissing

5

Doelstelling

Je motiveert de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst, met vrijwillige terugkeer als een mogelijke optie. De bewoner kent de mogelijkheden van het programma voor vrijwillige terugkeer, zodat hij of zij een geïnformeerde beslissing kan nemen.

Het terugkeertraject voorziet in deze fase twee verplichte gesprekken. Het eerste gesprek vindt plaats nadat de bewoner een negatieve beslissing van het CGVS heeft gekregen. Het tweede gesprek volgt na de hoorzitting bij de RvV, indien de bewoner een schorsend beroep heeft ingediend bij de RVV.

Indien de bewoner geen schorsend beroep indient bij de RvV of geen schorsend beroep kan indienen, is zijn of haar procedure internationale bescherming afgelopen. Zie sleutelmoment 6 "Definitieve negatieve beslissing".

5.1 Na de negatieve beslissing van het CGVS

Checklist

Herhaling

- Basisinformatie over vrijwillige terugkeer
- Verloop van vrijwillige terugkeer
- Houding t.a.v. terugkeer en situatie in thuisland

Afstemming op individuele noden en situatie van de bewoner

5.1.1. Basisinformatie

Ga even terug naar sleutelmoment 1 “Aankomst in België” en 3 “Bewoner wacht op beslissing”, en herneem deze informatie indien nodig.

5.1.2. Afstemming op individuele noden en situatie van de bewoner

Hieronder volgen enkele tips om de bewoner als begeleider ondersteuning op maat te bieden:

- Naar gelang de belemmeringen die de bewoner noemt om terug te keren, bespreek je samen welke mogelijkheden het programma voor vrijwillige terugkeer biedt.
- Geeft de bewoner bijvoorbeeld aan niet te kunnen terugkeren omwille van medische redenen, dan kan je als begeleider uitleggen dat Fedasil een specifiek programma heeft voor personen met medische noden.

Opgelet:

De re-integratie steun kan variëren naar gelang de noden en het herkomstland van de bewoner. Het budget wordt bepaald door de re-integratiepartners. Doe geen uitspraken over het bedrag, om geen valse verwachtingen te creëren. Voor meer informatie kan je steeds de dienst vrijwillige terugkeer van Fedasil contacteren voor meer informatie. Verderop vind je de contactgegevens.

**TERUGKEER
LOKETTEN**

0800 32 745
Gratis nummer

Brussel
Rue d'Arenberg 10 (1000)

Gent
Dok-zuid 23 (9000)

Antwerpen
Lamoriniërestraat 137 (2018)

Charleroi
Boulevard Frans Dewandre 1A (6000)

Liège
Tour Paradis Rue de Fragnée 2 (4000)

www.vrijwilligeterugkeer.be

Indien bewoner niet wil praten over vrijwillige terugkeer:

Ik begrijp dat dit een moeilijk onderwerp is en ik respecteer jouw keuze om hier niet over te praten. **Ik wil gewoon dat je weet dat je steeds bij me terecht kunt als je informatie over terugkeer zou willen.** Als je een schorsend beroep indient bij de RvV, zal ik je nadat je een hoorzitting hebt gehad opnieuw informatie over vrijwillige terugkeer geven.

5.2 Na de hoorzitting van het schorsend beroep bij de RvV

Checklist

- ✓ **Herhaling**
 - Basisinformatie over vrijwillige terugkeer
 - Verloop van vrijwillige terugkeer
 - Houding t.a.v. terugkeer en situatie in thuisland
- ✓ **Mogelijke beslissingen RvV en gevolgen**
- ✓ **Open terugkeerplaatsen**
- ✓ **Afstemming op individuele noden en situatie van de bewoner**

5.2.1. Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 1 “Aankomst in België” en 3 “bewoner wacht op beslissing”. Herneem deze informatie indien nodig.

5.2.2. Mogelijke beslissingen RvV en gevolgen.

Nu je de hoorzitting hebt gehad bij de RvV, zal je binnenkort een beslissing krijgen. De beslissing kan positief of negatief zijn. Als de RvV een negatieve beslissing neemt, is jouw procedure internationale bescherming afgelopen en dit betekent dat je België moet verlaten.

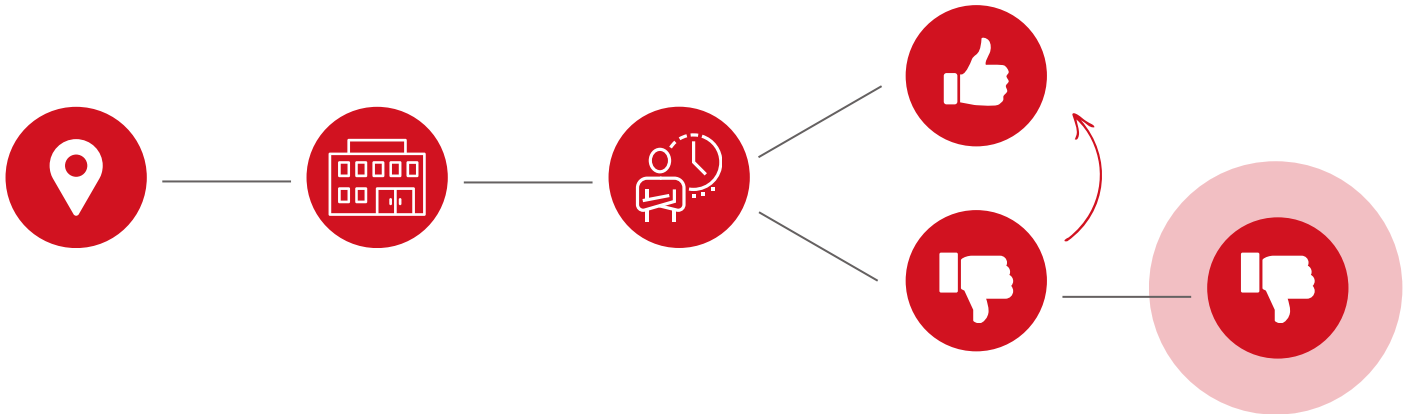
Het is dus belangrijk dat je nadenkt wat je in dat geval zal doen. Het is mijn taak om je te informeren over de optie vrijwillige terugkeer. Het is niet mijn bedoeling om je te overtuigen om terug te keren. Ik wil je enkel informatie geven over deze optie, zodat je een geïnformeerde beslissing kan nemen.

Indien bewoner niet wil praten over vrijwillige terugkeer:

Ik begrijp dat dit een moeilijk onderwerp is en ik respecteer jouw keuze om hier niet over te praten. **Ik wil gewoon dat je weet dat je bij mij terecht kan als je informatie over terugkeer zou willen.** Als je een negatieve beslissing zou krijgen van de RvV, zal ik je opnieuw informatie over vrijwillige terugkeer geven.

Definitieve Negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner begrijpt dat hij of zij een definitieve negatieve beslissing heeft gekregen en er een einde komt aan het recht op materiële hulp. De bewoner weet dat hij een toewijzing naar een open terugkeerplaats gaat krijgen.

Je motiveert de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst, met vrijwillige terugkeer als een mogelijke optie. De bewoner kent de mogelijkheden van het programma voor vrijwillige terugkeer, zodat hij of zij een geïnformeerde beslissing kan nemen.

Checklist

Herhaling

- Basisinformatie over vrijwillige terugkeer
- Verloop van vrijwillige terugkeer
- Houding t.a.v. terugkeer en situatie in thuisland
- Afstemming op individuele noden en situatie van de bewoner

Definitieve negatieve beslissing: bewustmaking

Open terugkeerplaatsen

6.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 1 “Aankomst in België” en 3 “Bewoner wacht op beslissing”. Herneem deze informatie indien nodig.

6.2 Definitieve negatieve beslissing: bewustmaking

Nu je een definitieve negatieve beslissing hebt gekregen, is jouw procedure internationale bescherming afgelopen en moet je België verlaten.

6.3 Open terugkeerplaatsen

Je wordt toegewezen aan een open **terugkeerplaats (OTP)** waar je ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomst.

Als je instemt om mee te werken aan het terugkeertraject kan je er **30 dagen** verblijven. Meewerken betekent dat je je aan de afspraken met de maatschappelijk werker en de **ICAM-coach** houdt. Als je niet meewerkt moet je de open terugkeerplaats 30 dagen na de betekening van de definitieve negatieve beslissing verlaten. **De open terugkeerplaatsen bevinden zich in opvangcentra van Fedasil.** Hier verblijven ook bewoners die nog in de procedure zitten. Het zijn open centra, je mag dus net zoals de andere bewoners het centrum op elk moment verlaten. De begeleiding in een OTP bestaat uit een aantal verplichte gesprekken met de maatschappelijk werker van Fedasil en een ICAM-coach van DVZ om jou te helpen een weloverwogen beslissing te nemen over jouw toekomst.

Zolang je recht hebt op materiële hulp, wordt er geen gedwongen terugkeer georganiseerd. Pas wanneer je dit recht verliest, geen toestemming meer hebt om op het grondgebied te verblijven en de opvangstructuur weigert te verlaten, kan men overgaan tot een verwijdering en gedwongen terugkeer.

Als je een toewijzing aan een open terugkeerplaats hebt gekregen, moet je binnen de vijf werkdagen naar daar verhuizen. Als je ervoor kiest om er niet heen te gaan, moet je onze opvangstructuur verlaten.

Indien bewoner in aanmerking komt voor een uitzondering op een OTP-toewijzing:

In bepaalde situaties, krijg je een uitzondering en hoef je niet naar een open terugkeerplaats te gaan. Jij komt in aanmerking voor zo'n uitzondering, omdat je XXX.

Heb je meer informatie nodig als begeleider? Raadpleeg de instructie: "Materiële hulp – recht, beëindiging en verlenging van materiële hulp".

Indien bewoner niet wenst over vrijwillige terugkeer spreken:

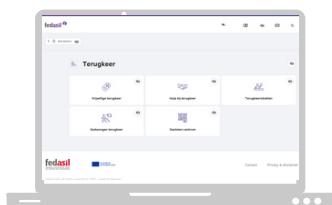

Ik begrijp dat dit een moeilijk onderwerp is en ik respecteer jouw keuze om hier niet over te praten. **Ik wil gewoon dat je weet dat terugkeer mogelijk is en dat als je later ooit zou overwegen om toch terug te keren kan je altijd informatie kan vragen bij een van de terugkeerloketten van Fedasil.**

Informatietools

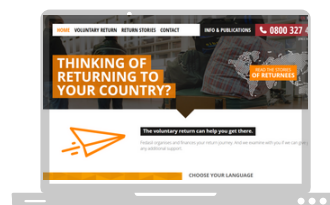
Tijdens de begeleiding, kan je de volgende informatietools over vrijwillige terugkeer raadplegen. Nadien kan de bewoner deze ook zelfstandig gebruiken om de informatie verder te laten bezinken.

Volgende informatie tools kunnen gebruikt worden tijdens het informeren over vrijwillige terugkeer.

Fedasil info:

fedasilinfo.be/nl/theme/terugkeer

Website vrijwillige terugkeer:

vrijwilligeterugkeer.be/

**Brochure vrijwillige terugkeer
beschikbaar in 21 talen op:
vrijwilligeterugkeer.be/partners**

TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

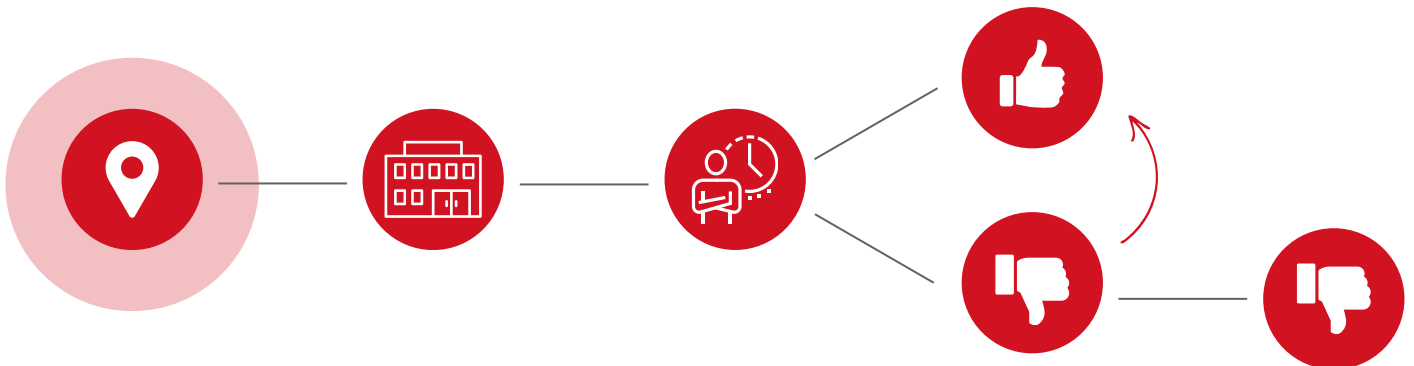

LEVEN ZONDER WETTIG VERBLIJF

Aankomst in België

1

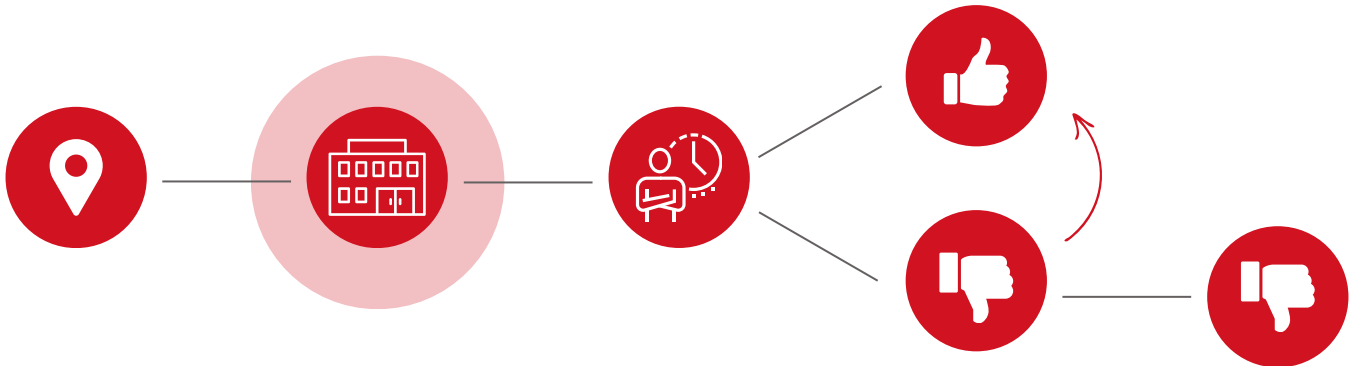

Doelstelling

Checklist

Eerste maanden in opvang

Doelstelling

De bewoner weet dat het wettig verblijf in België eindigt en hij of zij het grondgebied moet verlaten, zodra er een definitieve negatieve beslissing valt over het verzoek om internationale bescherming. De bewoner kent de gevolgen en de belangrijkste rechten die nog gelden bij onwettig verblijf.

Checklist

Basisinformatie

- Einde wettig verblijf in België
- Geen recht op inkomen of steun
- Recht op dringende medische hulpverlening
- Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf

1.1 Basisinformatie

1.1.1. Einde wettig verblijf in België

Tijdens je procedure internationale bescherming heb je het recht om in België te verblijven. Als je echter **een definitieve negatieve beslissing** krijgt in jouw procedure, stopt je verblijfrecht en zal **DVZ beslissen dat je België moet verlaten**.

Als je zelf kiest om toch in België te blijven dan **riskeer je vastgehouden te worden in een gesloten centrum of FITT-woning** (als er minderjarige kinderen zijn) om later gedwongen te moeten terugkeren.

1.1.2. Geen recht op inkomen of steun

Als je een **definitieve negatieve beslissing** krijgt, **moet je de opvangstructuur verlaten**. Je mag **niet meer legaal werken** en je hebt ook **geen recht op steun van het OCMW** of andere financiële steun.

1.1.3. Recht op dringende medische hulpverlening

Iedereen in België heeft **recht op dringende medische hulpverlening in België, ook mensen zonder wettig verblijf**. Je kan dus nog altijd naar een dokter gaan als je ziek bent en het OCMW betaalt de kosten.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over de toegang tot dringende medische hulpverlening of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op de op **Fedasilinfo** en op **www.medimmigrant.be**.

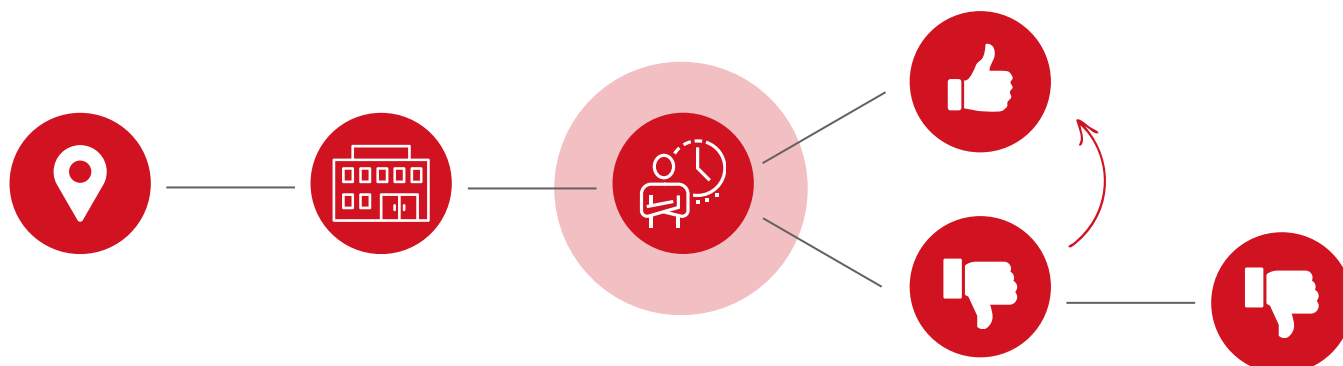
1.1.4. Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf

Alle minderjarigen in België, ook kinderen zonder wettig verblijf, hebben recht op onderwijs. Bovendien, geldt er voor iedereen een leerplicht. Jouw minderjarige kinderen mogen dus gewoon naar school blijven gaan.

Wachten op de beslissing

3

Doelstelling

In deze fase spreek je over leven zonder wettig verblijf, als indien de bewoner langer dan 12 maanden moet wachten op een beslissing van het CGVS. Het doel is de bewoner voor te bereiden een weloverwogen keuze te maken tussen de verschillende toekomstopties, in het geval van een negatieve beslissing.

Geef niet enkel de basisinformatie uit fase 1 "eerste maanden in opvang" mee, maar vertel ook over de risico's op uitbuiting en de mentale impact.

De bewoner is bewust van wat het betekent om zonder wettig verblijf te leven.

Checklist

Basisinformatie herhalen

- Einde wettig verblijf in België
- Geen recht op inkomen of steun
- Recht op dringende medische hulpverlening
- Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf

Risico op uitbuiting

Mentale impact

2.1 Herhalen

Ga even terug naar sleutelmoment 1 “Eerste maanden in opvang” en herneem deze informatie indien nodig.

2.2 Risico op uitbuiting

Mensen zonder wettig verblijf zijn vaak het slachtoffer van uitbuiting door werkgevers of huisbazen.

Meer informatie vind je in het luik over werk en huisvesting.

2.3 Mentale impact

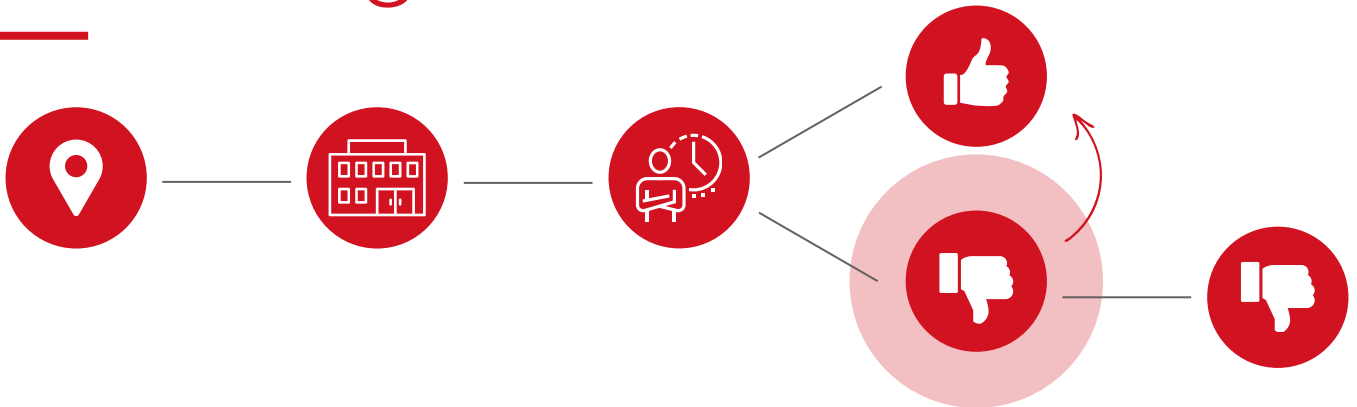
Naast het risico op gedwongen terugkeer of uitbuiting, is het een hele uitdaging om zonder recht op inkomen in basisbehoeften zoals wonen, eten, hygiëne en kleding te voorzien.

Leven zonder wettig verblijf is dus niet gemakkelijk en kan op termijn zwaar beginnen wegen.

1ste Negatieve beslissing

4

Doelstelling

Je motiveert de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst. De bewoner kent de gevolgen van een leven zonder wettig verblijf, zodat hij of zij een geïnformeerde beslissing kan nemen.

Checklist

Herhaling

- Einde wettig verblijf in België
- Geen recht op inkomen of steun
- Recht op dringende medische hulpverlening
- Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf
- Risico op uitbuiting
- Mentale impact

Toegang tot dringende medische hulpverlening

Medische zorgen door middenveldorganisaties

Sociale en juridische bijstand

Huisvesting

Leven op straat

Automatische afsluiting van de bankrekening

3.1 Herhaling

Ga even terug naar fase 1 "Eerste maanden opvang " en 2 "Bewoner wacht op een beslissing". Heer neem deze informatie indien nodig.

3.2 Toegang tot dringende medische hulpverlening

Iedereen in België heeft **recht op dringende medische hulpverlening, ook mensen zonder wettig verblijf**. Je kan dus nog altijd naar de huisarts gaan als je ziek bent, naar de tandarts bij tandpijn of naar spoed als je dringende medische hulp nodig hebt.

Als een dokter dit nodig vindt, kunnen ook **bepaalde medische onderzoeken** (zoals een bloedonderzoek of RX), **bepaalde operaties of medicatie worden terugbetaald**.

Je moet wel **eerst een aanvraag indienen bij het OCMW van de gemeente waar je woont**. Het OCMW zal nagaan of je zonder wettig verblijf bent en of je onvoldoende middelen hebt om zelf je medische kosten te betalen. Als het OCMW akkoord gaat om de kosten te betalen, kan je naar de dokter of het ziekenhuis gaan en betaalt het OCMW de kosten terug.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over toegang tot dringend medische hulpverlening of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op de op [Fedasilinfo](#) of op www.medimmigrant.be.

3.3 Medische zorgen door middenveldorganisaties

Hier in de opvangstructuur helpen we jou om een dokter te vinden. Maar **wanneer je de opvangstructuur moet verlaten, moet je zelf een dokter zoeken**. In België is het niet makkelijk om een huisarts te vinden door het tekort aan dokters. Als het je niet lukt om zelf een huisarts te vinden, kan je in België terecht **bij middenveldorganisaties, zoals de Wijkgezondheidscentra en Doktors van de Wereld**, die zorg verlenen aan mensen met beperkte toegang tot de reguliere gezondheidszorg.

3.4 Sociale en juridische bijstand

Als je een definitieve negatieve beslissing krijgt, moet je de opvangstructuur verlaten en kan ik je niet meer helpen.

Fedasil heeft in Brussel een infopunt, het **Fedasil Info Point**, waar je terecht kan voor sociale en juridische bijstand. Je vindt de contactgegevens op Fedasilinfo.

Je kan in België ook hulp vragen bij **verschillende middenveldorganisaties** die gespecialiseerd zijn in de rechten van vreemdelingen. Je hebt ook nog altijd recht op een **gratis pro-deo advocaat**.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over juridische bijstand of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op [fedasilinfo](#).

3.5 Huisvesting

Als je een definitieve negatieve beslissing krijgt, moet je de opvangstructuur verlaten en **zelf op zoek gaan naar een plaats waar je kan wonen**.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over huisvesting of wil je de bewoner extra tools geven, neem een kijkje in het luik 'huisvesting'.

3.6 Leven op straat

Mensen die geen huisvesting vinden, niet bij vrienden of kennissen kunnen logeren en geen plek hebben in de noodopvang, hebben vaak geen andere keuze dan op straat leven.

Leven op straat weegt op je fysieke en mentale gezondheid door de extreme weersomstandigheden en het continue gevoel van stress.

Leven op straat kan erg onveilig zijn. Je kan het slachtoffer worden van agressie, zowel door andere daklozen als door niet-daklozen personen. Je kan bestolen worden, of slachtoffer van geweld. Het gebeurt zelfs regelmatig dat je schoenen of GSM worden gestolen. Je kan ook in contact komen met personen die verslaafd zijn aan alcohol of drugs, wat ook voor onveilige situaties kan zorgen.

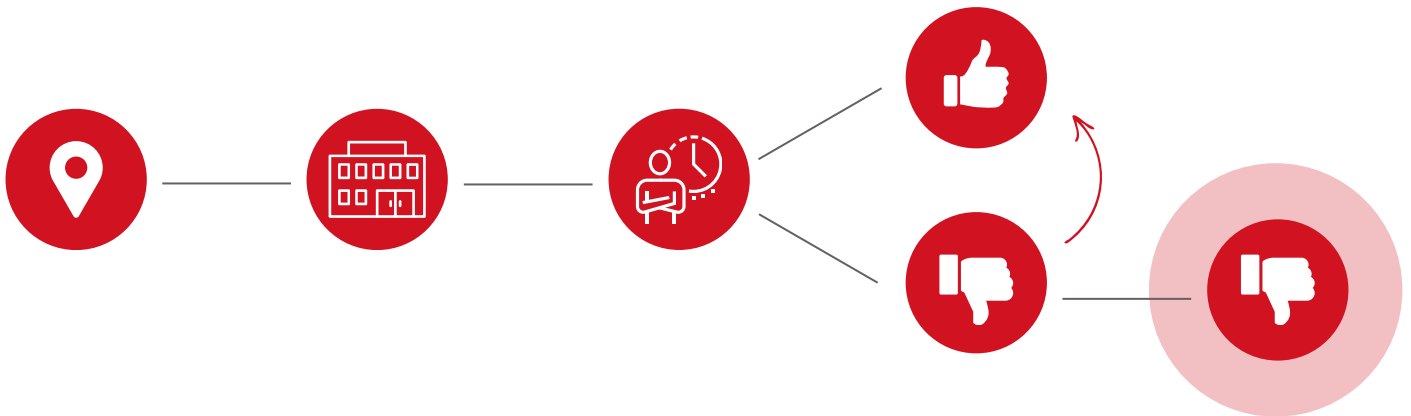
3.7 Automatische afsluiting bankrekening

Als je een bevel om het grondgebied te verlaten (BGV) krijgt, kan je **geen bankrekening meer openen**. Als je al een rekening hebt, wordt die **automatisch geblokkeerd**. Denk er aan om **je geld af te halen** en **jouw bankrekening af te sluiten**.

Definitieve Negatieve beslissing

5

Doelstelling

De bewoner begrijpt dat hij of zij een definitieve negatieve beslissing heeft gekregen en dat hiermee een einde komt aan het wettig verblijf. Je motiveert de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst.

De bewoner kent de gevolgen van leven zonder wettig verblijf, zodat hij of zij een geïnformeerde beslissing kan nemen.

Kiest de bewoner voor een leven zonder wettig verblijf, dan begrijpt hij of zij zelf verantwoordelijk te zijn voor de gevolgen.

Checklist

Herhaling

- Einde wettig verblijf in België
- Geen recht op inkomen of steun
- Recht op dringende medische hulpverlening
- Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf
- Risico op uitbuiting
- Mentale impact
- Toegang tot dringende medische hulpverlening
- Medische zorgen door middenveldsorganisaties
- Sociale en juridische bijstand
- Huisvesting
- Leven op straat
- Automatische afsluiting bankrekening herhalen

Geen wettig verblijf meer - medewerkingsplicht

Materiële hulp voor families met kinderen zonder wettig verblijf

4.1 Herhaling

Ga even terug naar fase 1 "Eerste maanden opvang ", 2 "Bewoner wacht op een beslissing" en sleutelmoment 3 "eerste negatieve beslissing". Heer neem deze informatie indien nodig.

4.2 Geen wettig verblijf meer - medewerkingsplicht

Je hebt een **definitieve negatieve beslissing** gekregen in jouw procedure internationale bescherming. Dat betekent dat er **een einde komt aan het verblijfrecht dat je had tijdens die procedure** en DVZ zal beslissen dat **je België moet verlaten**. Deze beslissing geldt trouwens voor de volledige Schengenzone.

Je bent verplicht om België te verlaten en mee te werken met DVZ. Concreet betekent dit dat je:

- » jouw adres en contactgegevens moet doorgeven zodat DVZ je kan bereiken.
- » naar de afspraken moet gaan als de ICAM-coach of een andere dienst van DVZ je uitnodigt en je hun vragen moet beantwoorden,.
- » moet vertellen wie je bent en waar je vandaan komt zodat ze je identiteit kunnen vaststellen.
- » moet meewerken om reisdocumenten te bekomen bij de ambassade van jouw herkomstland,.
- » medische documenten moet overmaken of meewerken aan medische onderzoeken
- » als die noodzakelijk blijken.

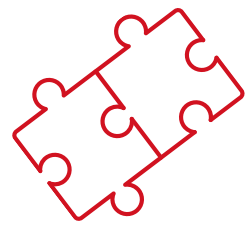
Als je niet meewerkt, kan:

- » DVZ jouw reisdocumenten in bewaring vragen,.
- » DVZ je vragen om je op regelmatig tijdstippen aan te melden bij DVZ of het politiekantoor.
- » DVZ je vasthouden in een gesloten centrum of FITT woning (als er minderjarige kinderen zijn) om je gedwongen terug te sturen.
- » dit ook een impact hebben op de duur van het inreisverbod. Dit is de periode waarin je niet naar de Schengenzone mag reizen.

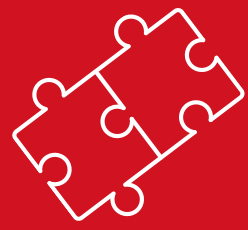
Heb je als begeleider nood aan meer informatie over juridische bijstand of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op [website van DVZ](#).

4.3 Materiële hulp voor families met kinderen zonder wettig verblijf

Als je **minderjarige kinderen hebt met specifieke noden** en je hulp nodig hebt om voor hen te zorgen, kan je **via het OCMW** van jouw gemeente een **opvangplaats aanvragen bij Fedasil**. Als het OCMW je aanvraag goedkeurt, zal Fedasil je een opvangplaats aanbieden in een wooneenheid van DVZ.

PRE-INTEGRATIE

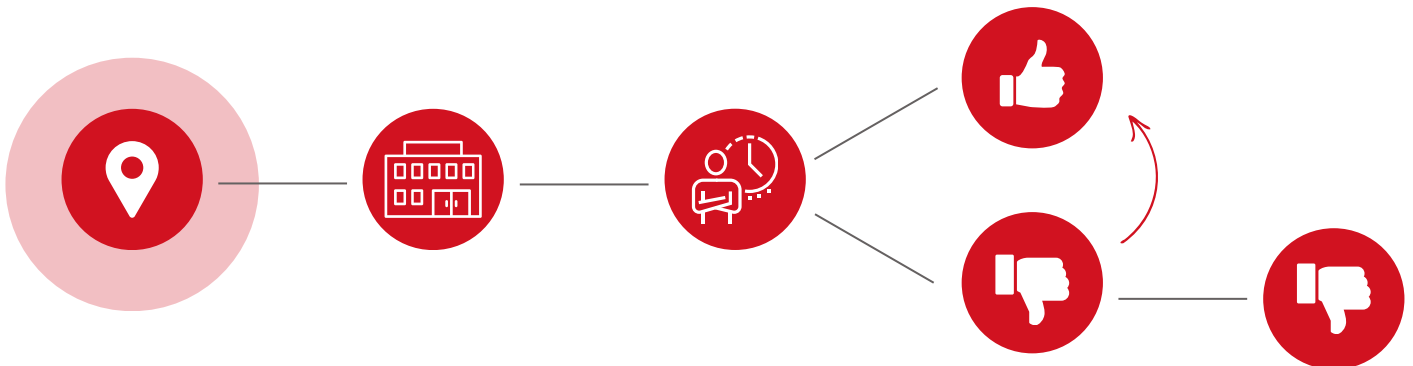

PRE-INTEGRATIE

WERK

Doelstelling

De bewoner weet hoe je werk kan zoeken en wat belangrijk is zodra je werk gevonden hebt. De bewoner is op de hoogte van de bijdrageregeling (cumul).

Checklist

De voorwaarden om te kunnen werken in België (immatriculatieattest → toegang tot de arbeidsmarkt >< zwartwerk, leeftijd...)

Bestaan van de cumulregeling

1.1 Voorwaarden om te mogen werken als VIB?

In België mag je werken vanaf 18 jaar, er bestaan enkele uitzonderingen voor jongeren vanaf 15 jaar. Zowel vrouwen als mannen werken. De werkgever moet werk – aangeven bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ). Zo kunnen sociale zekerheidsbijdragen en belastingen betaald worden. Niet-aangegeven werk (ook zwartwerk genoemd) is verboden.

In België mag je vier maanden nadat je internationale bescherming hebt aangevraagd werken, mits er nog geen beslissing is genomen in jouw procedure. Voor het verstrijken van die vier maanden is werken niet toegestaan, dat valt onder clandestien werk (in de wet benoemd als illegaal werk).

Terwijl je wacht op toegang tot de arbeidsmarkt of het vinden van een job, kan je je alvast voorbereiden door:

- **Vrijwilligerswerk** te doen,
- **Gemeenschapsdienst** in de opvangstructuur te doen,
- **Nederlandse of Franse les** te volgen.

Deze activiteiten zullen je helpen om jouw taalvaardigheden en andere competenties te versterken, je zelfvertrouwen terug te winnen, een netwerk op te bouwen, meer te leren over werken in België en wat geld te verdienen (bv. gemeenschapsdienst).

 Na die vier maanden mag je werken zodra de gemeente een stempel heeft gezet op het immatriculatieattest (**oranje kaart**) die toestemming geeft om te werken.

Meer informatie voor begeleiders over het verschil tussen zwartwerk en clandestien werk vind je in de syllabus van Fairwork.

1.2 Cumul

 Als je werkt terwijl je in een opvangstructuur verblijft, moet je een deel van jouw loon afstaan aan Fedasil om bij te dragen aan de opvang die je er krijgt. Dit concept heet de "cumul".

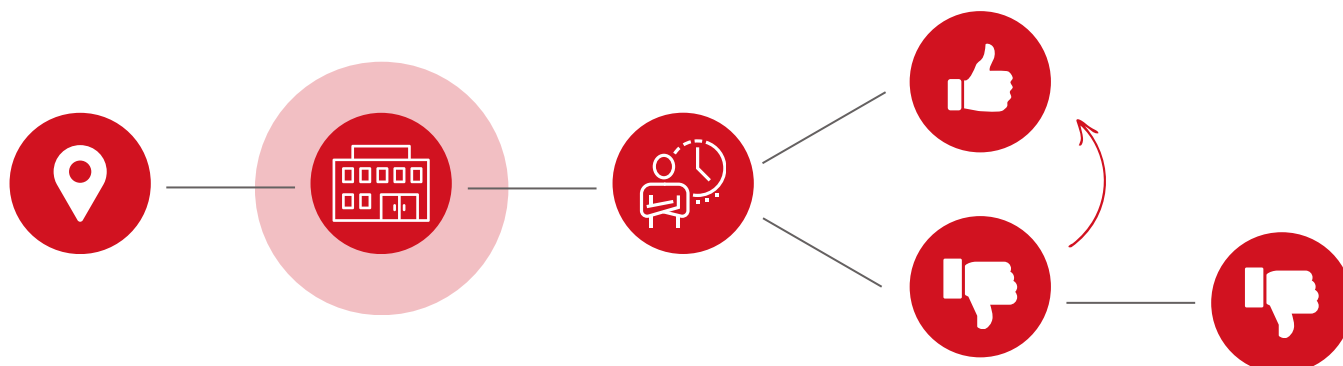
fedasil

Meer informatie voor begeleiders vind je in de instructie rond de cumul. Bewoners kunnen op Fedasilinfo terecht voor meer uitleg en tutorialvideo's.

Eerste maanden in opvang

2

Doelstelling

De bewoner weet hoe je werk kan zoeken en wat belangrijk is zodra je werk gevonden hebt. De bewoner is op de hoogte van de bijdrageregeling (cumul).

Checklist

- ✓ De voorwaarden om te kunnen werken in België (immatriculatieattest, leeftijd...)
- ✓ Cumulregeling
- ✓ Hoe kan je een job vinden?
- ✓ Wat heb je nodig om te kunnen werken? (CV, bankkaart...)
- ✓ Voordelen tewerkstelling
- ✓ Zwartwerk en uitbuiting
- ✓ Aandachtspunten bij werk (type contract, loon, diploma, afwezigheid, vakantie...)
- ✓ Sociale zekerheid en belastingen
- ✓ Mutualiteit

2.1 Voor tewerkstelling

2.1.1. De voorwaarden om te kunnen werken in België

i Basisinformatie nodig over dit onderwerp? **Ga even terug naar 1.1.**

Om te mogen werken als VIB heb je een geldig **immatriculatieattest** (verder “oranje kaart” genoemd) van de gemeente nodig. Vier maanden nadat je internationale bescherming hebt aangevraagd, kan je een stempel ‘onbeperkte toegang tot de arbeidsmarkt’ verkrijgen op jouw oranje kaart’. De aanvraag doe je bij de gemeente. Als je in een opvangcentrum verblijft, moet je de regels volgen die in de gemeente gelden rond de oranje kaart.

In België **mag je vier maanden nadat je internationale bescherming hebt aangevraagd werken**, mits er nog geen beslissing is genomen in jouw procedure. Voor het verstrijken van die vier maanden is werken niet toegestaan en valt dit onder clandestien of illegaal werk.

Opgelet. De toegang tot de arbeidsmarkt blijft afhankelijk van de geldigheid van jouw oranje kaart, zelfs als er een stempel ‘onbeperkte toegang’ op staat. Indien de oranje kaart niet meer geldig is, mag je in de praktijk niet meer werken. Daarom is het belangrijk om de vervaldatum van jouw oranje kaart goed in de gaten houdt en tijdig te laten verlengen (volgens de regels die gelden in de gemeente).

Zonder geldige oranje kaart mag je niet meer werken. Doe je als je dit toch, dan valt dit onder ‘clandestien werk’ (zie verder).

2.1.2. Cumulregeling

fedasil

Als je werkt terwijl je in een opvangstructuur verblijft, moet je een deel van jouw loon afstaan aan Fedasil om bij te dragen aan de opvang die je krijgt. Dit concept heet de “**cumul**”. Als je een job hebt, moet je dit melden aan jouw begeleider, die kan je uitleggen hoe deze cumulregeling precies werkt.

Meer informatie voor begeleiders vind je in de instructie rond de cumul. Bewoners kunnen op Fedasilinfo terecht voor meer uitleg en tutorialvideo's.

2.1.3. Waar kan de VIB een job vinden?

In elke regio is er een **tewerkstellingsbureau** die jou kan helpen om werk te zoeken en waar je terecht kan met vragen. Meer informatie vind je op hun website:

- **Vlaanderen:** [VDAB](#)
- **Brussel:** [Actiris](#)
- **Wallonië:** [Forem](#)
- **Duitstalige gemeenschap:** [Arbeitsamt](#)

Zodra je de stempel voor toegang tot de arbeidsmarkt verkrijgt (zie 2.1.1.), kan je je inschrijven als werkzoekende bij een tewerkstellingsbureau.

Een **tewerkstellingsbureau** kan jou helpen om:

- een opleiding of stage te zoeken;
- een CV of motivatiebrief op te stellen, of je voor te bereiden op een sollicitatiegesprek.
- vacatures te zoeken die passen bij jouw ervaring of interesses.

Daarnaast kan je ook terecht bij interimkantoren of uitzendbureaus. Dit zijn commerciële bedrijven die optreden als tussenpersoon tussen werkzoekenden en werkgevers. Afhankelijk van waar je verblijft, verschilt het aanbod van interimkantoren.

Je kan natuurlijk ook rechtstreeks bij werkgevers solliciteren of online naar jobs zoeken.

Een job vinden via jouw netwerk is ook een optie. Vraag eens rond bij andere bewoners in het opvangcentrum of bij kennissen, misschien hebben zij wel tips.

2.1.4. Wat heeft een VIB nodig om te kunnen werken?

Voor je kan beginnen werken, breng je best een **aantal documenten in orde** die noodzakelijk of handig zijn bij het zoeken van een job.

Zoals je al weet heb je toegang nodig tot de arbeidsmarkt via de **oranje kaart**. Meer info hierover vind je bij punt **2.1.1**.

Daarnaast heb je ook een **CV, curriculum vitae**, nodig. Je kan hulp vragen bij een tewerkstellingsbureau of online templates gebruiken. Hier vind je een checklist van wat je op een CV moet vermelden.

Als je een job vindt, zorg je best ook voor een **bankrekening**. In België zijn er veel verschillende banken (KBC, Belfius, Argenta, ING, BNP Paribas...). Je kiest zelf bij welke bank je een eerste rekening opent in België.

Normaal gezien kan je kiezen tussen twee soorten bankrekeningen: de gewone bankrekening of de basisbankdienstrekening. Aanvullende informatie voor begeleiders vind je in de fiche Bankdiensten.

Bij de zoektocht naar een job is het handig als je **een telefoonnummer en e-mail adres** hebt. Zet deze gegevens op jouw CV, zodat je meteen vlot kan communiceren met potentiële werkgevers. Tools voor **digitale vaardigheden** en het gebruik van de telefoon, vind je op [Fedasilinfo](#).

Voor sommige jobs heb je een **diploma** nodig. Indien je jouw diploma in het buitenland behaalde, is een gelijkschakeling soms vereist. Meer informatie vind je hier. Als je hooggekwalificeerd bent, vergeet dan niet dit te vermelden wanneer je contact opneemt met een tewerkstellingsbureau.

2.1.5. Voordelen tewerkstelling

Een job hebben brengt heel wat voordelen met zich mee. Hieronder een aantal voorbeelden:

- **Je integreert makkelijker en leert sneller de taal**
- **Je vindt makkelijker huisvesting**
- **Je ontwikkelt nieuwe competenties**
- **Je bouwt een netwerk uit**
- **Je bent financieel onafhankelijker**
- **Je draagt bij aan de samenleving**
- **Je merkt vaak een positief effect op jouw mentaal welzijn**

2.1.6. Niet-officiële tewerkstelling: Illegaal werk, zwartwerk en uitbuiting

Het is niet toegelaten om te werken in België zonder toegang tot de arbeidsmarkt. Zie punt 2.1.1.

De werkgever moet elke tewerkstelling aangeven, zodat er sociale zekerheidsbijdragen en belastingen betaald kunnen worden. Niet-aangegeven werk (ook wel zwartwerk genoemd), is niet toegelaten. Ook bij niet-aangegeven werk heb je als werknemer arbeidsrechten.

Economische uitbuiting kan voorkomen in alle sectoren, maar sommige worden in het bijzonder als risicosectoren beschouwd, zoals de bouw, schoonheidssalons (nagelstudio's, kapperszaken), handmatige carwash, horeca (cafés, restaurants, snackbars, shisha bars), schoonmaak, huishoudsector, sorteerbedrijven (afval, kledij), land- en tuinbouw. Een zeer ernstige vorm van (economische) uitbuiting is mensenhandel. Bij mensenhandel maakt de werkgever misbruik van de kwetsbare situatie van de werknemer en stelt hem of haar tewerk op een manier die in strijd is met de menselijke waardigheid.

Bij vragen en twijfel kan je ook altijd bij je begeleider terecht.

AANGEGEVEN WERK

Aangegeven werk is werk dat door de werkgever wordt aangegeven bij de Nationale Dienst voor Sociale Zekerheid (DIMONA-aangifte). Op aangegeven werk zijn sociale zekerheidsbijdragen (en belastingen) van toepassing en dit geeft werknemers sociale zekerheidsrechten.

NIET-AANGEGEVEN WERK

Niet-aangegeven werk, ook wel "zwartwerk" genoemd, is werk waarbij geen Dimona-aangifte gebeurt en geen sociale zekerheidsbijdragen of belastingen worden betaald. Werknemers verwerven dus geen sociale zekerheidsrechten.

CLANDESTIEN WERK

We spreken van clandestien werk, in de wet ook "illegaal werk" genoemd, wanneer een derdelander in België werkt zonder daar toelating voor te hebben. Bijvoorbeeld als die persoon geen oranje kaart heeft, of een oranje kaart zonder toegang tot de arbeidsmarkt. Clandestien werk is over het algemeen niet-aangegeven werk.

ECONOMISCHE UITBUITING:

Elke situatie waarin de werkgever de arbeidsrechten van een werknemer niet respecteert, is een schending van die rechten. Enkele voorbeelden: wanneer de werkgever een mondelinge arbeidsovereenkomst sluit, het loon niet correct betaalt, geen loonfiche geeft, de werktijden en -uren niet respecteert of situaties van fysieke afhankelijkheid.

Wat moet je doen?

- Neem contact op met een **gespecialiseerde organisatie** (fairworkbelgium.be)
- Neem contact op met de **Arbeidsinspectie** (werk.belgie.be) en het **meldpunt voor sociale fraude** (meldpuntsocialefraude.belgie.be)

Een ernstigere vorm van economische uitbuiting is mensenhandel. Dit is het geval als de werkgever het recht op menselijke waardigheid schendt, bv. door de vrijheid van de persoon te beperken, huisvesting in erbarmelijke omstandigheden...

- Neem contact op met stophumantrafficking.be
- Neem contact op met een van de **gespecialiseerde centra**:
 - **PAG-ASA** (pag-asa.be)
 - **PAYOKE** (www.payoke.be)
 - **SÜRYA** (asblsurya.org)

In de syllabus van Fairwork vind je als begeleider meer informatie over signalen en de juiste contactpunten.

2.2 VIB heeft een job gevonden

Als je werkt, moet je dit melden aan jouw begeleider.

2.2.1. Aandachtspunten bij een nieuwe job

Elke werknemer moet voor de eerste werkdag de **arbeidsovereenkomst (contract)** en het **arbeidsreglement** lezen en ondertekenen. Een aantal zaken (identiteiten werknemer en werkgever, duur van overeenkomst, brutobedrag van het loon,...) moeten verplicht in de arbeidsovereenkomst staan .

- Lees het contract goed na en stel vragen als iets niet duidelijk is.
- Voor vragen over de arbeidsovereenkomst kunnen werknemers terecht bij de vakbond (meestal op voorwaarde dat ze lid zijn) en bij het contactcenter van Toezicht op Sociale Wetten (TSW).
- **Loon (deels) cash betalen** is niet toegelaten in België. Je hebt dus een rekeningnummer nodig waarop de werkgever jouw loon kan overschrijven. Het bankrekeningnummer van de werknemer moet ook op de arbeidsovereenkomst vermeld worden.
- De werkgever moet **de rechten van de werknemer** respecteren met betrekking tot verloning, werktijden, ziekte, veiligheid, arbeidsongevallen, verlof en ontslag.
- **Verlof**
 - Een werknemer kan gewettigd afwezig zijn zonder ziek te zijn. Verlof kan betaald of onbetaald zijn. Als er problemen zijn met het opnemen van vakantie, kan je contact opnemen met vakbond.
- **Ziekte**
 - Als je ziek bent, moet je steeds de werkgever op de hoogte brengen. Je kan niet zomaar iemand anders sturen om je te vervangen.
 - Je moet naar de dokter gaan voor een medisch attest en dit attest zo snel mogelijk aan jouw werkgever bezorgen.
 - Als je aangesloten bent bij de ziekteverzekering (HZIV/mutualiteit zie verder) dan heb je onder bepaalde voorwaarden recht op een vervangingsinkomen.

In de syllabus van Fairwork vind je voor begeleiders een checklist voor de eerste werkdag.

2.2.2. Arbeidsongeval

Wanneer een werknemer een ongeval heeft op het werk of onderweg van of naar het werk, spreekt men van een arbeidsongeval, waarvoor de werknemer is beschermd. Dit geldt ook bij niet-officiële tewerkstelling. Werkgevers zijn hiervoor verzekerd, het is belangrijk om jouw werkgever zo snel mogelijk op de hoogte te brengen.

Meer info voor begeleiders over arbeidsongevallen vind je in de syllabus Fairwork.

2.2.3. Ziekteverzekering

Wanneer je werkt, heb je het recht om je in te schrijven bij de ziekteverzekering. Die zorgt voor de terugbetaling van medische kosten en biedt uitkeringen bij loonverlies door ziekte, ouderschap of invaliditeit.

Je kan kiezen voor aansluiting bij de gratis Hulpkas Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV) of bij een mutualiteit. Bij een mutualiteit betaal je lidgeld, maar krijg je ook extra vergoedingen en diensten.

Meer informatie nodig als begeleider? Raadpleegde fiche over ziekteverzekering.

2.2.4. Sociale zekerheid en belastingen

In België wordt van iedereen die werkt een deel van het loon automatisch afgehouden.

Een deel van het loon gaat naar de **sociale zekerheid**, zodat personen of gezinnen die door omstandigheden (zoals werkloosheid, arbeidsongeschiktheid, ziekte of pensioen) in financiële problemen komen, geholpen kunnen worden. De sociale zekerheid financiert ook de ziekteverzekering, die bijvoorbeeld zorgt voor de arbeidsongeschiktheidsuitkering als je door ziekte niet meer kunt werken.

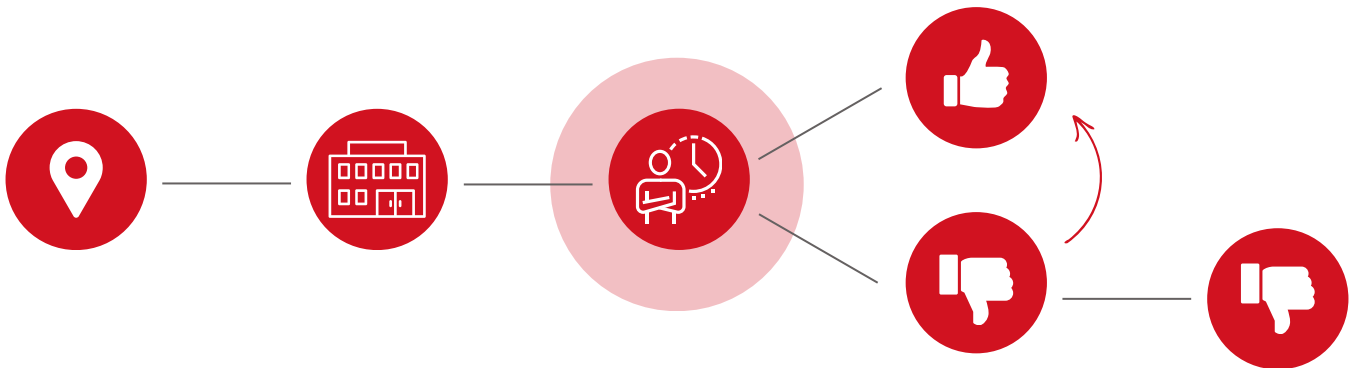
Een stuk van het loon wordt ook ingehouden voor de **belastingen**. De overheid gebruikt dit geld om scholen, ziekenhuizen, wegen en andere voorzieningen op te richten en te onderhouden.

Deze afhoudingen zorgen voor een verschil tussen het bruto en-nettoloon.

Wil je als begeleider meer informatie over de belastingen en de belastingaangifte? Raadpleeg de handige infofiche.

Wachten op de beslissing

3

Checklist

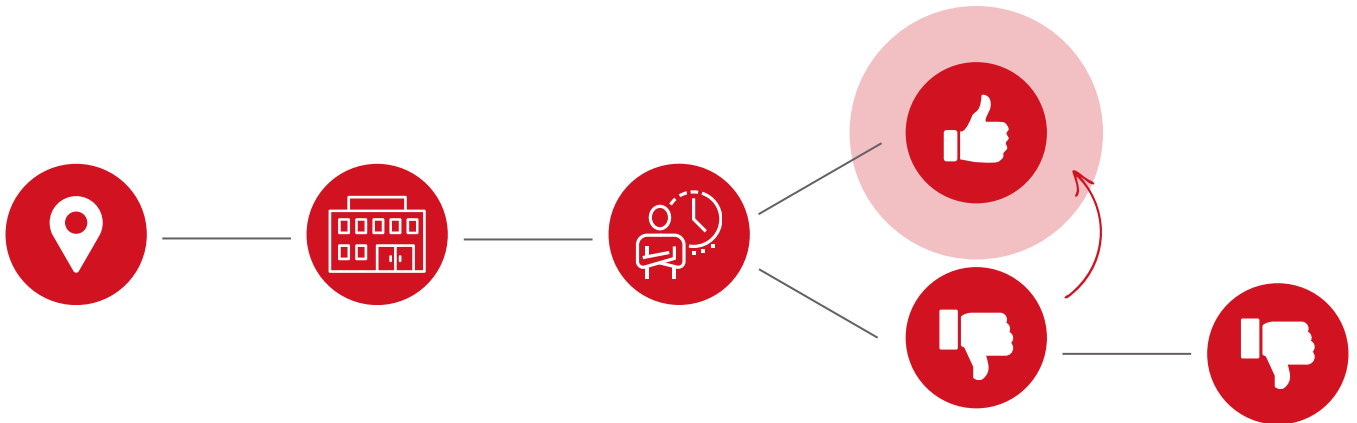

In deze fase valt er geen nieuwe informatie mee te delen. Indien nodig, kan je de basisinformatie uit deel 2 "eerste maanden in België" herhalen. De behoefte aan bijkomende specifieke informatie hangt voornamelijk af van of een bewoner een job heeft of niet.

Positieve beslissing

4

Doelstelling

De bewoner weet onder welke voorwaarden hij of zij mag werken na een positieve beslissing.

Checklist

Voorwaarden om te mogen werken na een positieve beslissing

4.1 Voorwaarden om te mogen werken

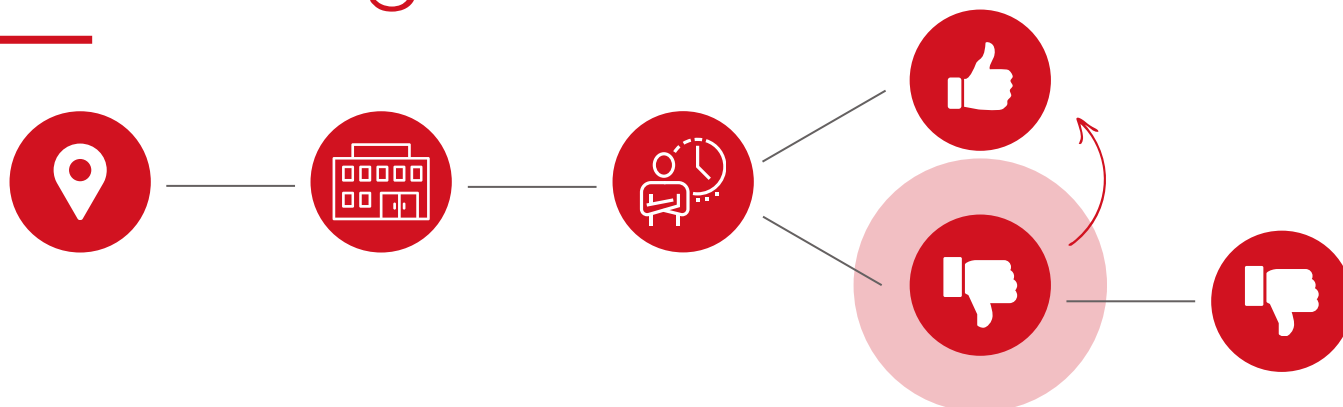
Als je erkend wordt als vluchteling of subsidiaire bescherming krijgt, krijg je onbeperkt toegang tot de arbeidsmarkt zolang jouw statuut geldig is.

De oranje kaart zal ingewisseld worden voor een A- kaart, het bewijs van inschrijving in het Vreemdelingenregister voor derdelanders van beperkte duur.

1ste Negatieve beslissing

5

Doelstelling

De bewoner kent de voorwaarden om te mogen werken na een eerste negatieve beslissing en kent de risico's van zwartwerk.

Checklist

- ✓ Voorwaarden om te mogen werken na een negatieve beslissing
- ✓ Herhaling risico zwartwerk en/ of niet-aangegeven werk

5.1 Voorwaarden om te mogen werken

In dit deel bekijken we de voorwaarden om te mogen werken nadat een VIB een negatieve beslissing kreeg. We maken een onderscheid tussen een beslissing in de 'Dublin procedure' en een negatieve beslissing van het CGVS.

- Wanneer een ander land dan België verantwoordelijk wordt gesteld voor de procedure van jouw verzoek om internationale bescherming (Dublin-procedure) ontvang je een beslissing 26quater. In dit geval mag je niet meer werken, zelfs niet als jouw oranje kaart nog geldig is. Een beroep tegen deze beslissing is niet schorsend en verleent dus ook geen toegang meer tot de arbeidsmarkt.
- Bij een negatieve beslissing van het CGVS ligt dit anders. Als je in beroep gaat tegen de beslissing van het CGVS, blijft het recht om te werken behouden tot de RvV een beslissing neemt in de beroepsprocedure.

Tussen de negatieve beslissing en het indienen van een beroep mag je niet werken.

5.2 Zwartwerk

In deze fase valt er geen nieuwe informatie mee te delen over zwartwerk. Indien nodig kan je de basisinformatie uit deel 1.1. en 2.1.6. herhalen.

Definitieve Negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner kent de voorwaarden om te mogen werken na een definitieve negatieve beslissing en kent de risico's van zwartwerk.

Checklist

- ✓ Voorwaarden om te mogen werken na een definitieve negatieve beslissing
- ✓ Herhaling risico zwartwerk en/ of niet-aangegeven werk

6.1 Voorwaarden om te mogen werken

Je behoudt het recht om te werken tot de RvV een definitieve beslissing heeft gemaakt over jouw verzoek om internationale bescherming. Zodra de RvV een definitieve negatieve beslissing maakt, heb je niet langer toegang tot de arbeidsmarkt.

6.2 Zwartwerk/ niet-aangegeven werk

In deze fase valt er geen nieuwe informatie mee te delen over zwartwerk en/ of niet-aangegeven werk. Indien nodig kan je de basisinformatie uit deel 1.1. en 2.1.6. herhalen.

